

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ZAČASNI ZAŠČITI RAZSELJENIH OSEB

PREDLOG

EVA: 2026-1720-0012

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejetje predloga zakona

Po ruski invaziji na Ukrajino leta 2022 se je število oseb z začasno zaščito v EU in Sloveniji ustalilo na visokih številkah. Ker se vojne razmere ne izboljšujejo, začasna zaščita prehaja iz kratkotrajnega kriznega ukrepa v dolgotrajnejšo obliko bivanja. Država še vedno zagotavlja obsežno oskrbo (nastanitev, prehrana, žepnine, denarna pomoč, denarna pomoč za zasebno nastanitev, tečaj slovenskega jezika) kar močno bremeni državni proračun.

Glavni pravni akti, ki tvorijo jedro ureditve v Republiki Sloveniji, so:

- Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb (ZZZRO-1) – krovni zakon;
- Zakon o tujcih (ZTuj-2) – ureja vprašanja vstopa, prebivanja in učenja jezika, ki se deloma prepletajo z začasno zaščito;
- Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS) in Zakon o socialno varstvenih prejemkih (ZSVP) – predpisa, ki določata metodologijo ugotavljanja materialnega stanja in višino minimalnega dohodka v RS;
- Sklep Vlade RS o uvedbi začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine.

Predpisi Evropske unije in mednarodni sporazumi, ki urejajo to področje so:

- Direktiva Sveta 2001/55/ES (o minimalnih standardih za dodelitev začasne zaščite) – temeljni evropski akt, ki določa okvir začasne zaščite.
- Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2022/382, 2023/2409, 2024/1863, 2025/1460, 2026/1912 – aktiviral je sistem začasne zaščite zaradi razmer v Ukrajini in jo s kasnejšimi izvedbenimi sklepi podaljševal za čas enega leta.
- Direktiva o vračanju (2008/115/ES) – zahteva fleksibilnost pri določanju rokov za prostovoljni odhod (med 7 in 30 dni).
- Splošna uredba o varstvu podatkov (GDPR) – narekuje strožje vodenje elektronskih evidenc in dnevnikov obdelave.
- Mednarodni sporazumi: Konvencija o otrokovih pravicah (vpliva na nujnost podaljšanja zaščite ranljivih mladoletnikov brez spremstva) in Evropska konvencija o človekovih pravicah (EKČP).

Veljavni predpis zagotavlja takojšnjo in učinkovito zaščito velikemu številu razseljenih oseb ob množičnem prihodu, omogoča jim varno nastanitev, nujno oskrbo ter osnovna finančna sredstva za preživetje. Primarni humanitarni cilj je bil v celoti dosežen. Razseljene osebe iz Ukrajine so hitro prejele status začasne zaščite, nastanitev in oskrbo. Integracijski cilji (aktivacija na trgu dela, osamosvojitve in izstop iz državnih kapacitet) pa so doseženi le deloma. Ocena temelji na uradnih statistikah Urada Vlade RS za oskrbo in integracijo migrantov (UOIM) o številu nastanjenih oseb v nastanitvenih centrih in drugih nastanitvenih kapacitetah ter podatkih o porabi finančnih sredstev, namenjenih osebam z začasno zaščito, ter evidencah Ministrstva za notranje zadeve in javno upravo (MNZJU) o številu izdanih statusov.

Osebe z začasno zaščito imajo prost dostop na slovenski trg dela in se lahko zaposlijo brez delovnega dovoljenja oziroma soglasja k enotnemu dovoljenju, pod enakimi pogoji kot slovenski državljani. Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje državljanom Ukrajine zagotavlja tudi podporo skozi celoten proces vključevanja na trg dela – od informiranja in individualnega svetovanja, učenja slovenskega jezika in krepitve kompetenc do povezovanja z delodajalci in konkretnega prehoda v zaposlitev. Veljavni ZZZRO-1 prejemanje denarne pomoči, denarne pomoči za zasebno nastanitev in žepnine pogojuje z vpisom osebe z začasno zaščito v evidenco brezposelnih oseb pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, če bi se oseba v skladu z zakonom, ki ureja trg dela, lahko štela za brezposelno osebo. Zaradi teh dodatnih pogojev, uvedenih z ZZZRO-1, se je po podatkih Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje kar nekaj oseb z začasno zaščito vpisalo v evidenco brezposelnih oseb in kasneje tudi že zaposlilo, pri čemer pa zaposlene osebe lahko bivajo tudi v nastanitvenih kapacitetah urada, a k stroškom nastanitve ne prispevajo. Prehrani, ki jo v teh primerih po veljavni zakonodaji morajo plačati, se večinoma odpovedo. Možnost neposrednega nakazovanja denarne pomoči za zasebno nastanitev na račun najemodajalcev, kot je zdaj uveljavljen, predstavlja večjo možnost zlorab. Fiksni 10-dnevni rok za prostovoljni odhod v primeru zavrnitve ali prenehanja statusa ni omogočal prilagoditve specifičnim situacijam (npr. družina, bolezen), kar je povzročalo neskladnost z evropsko zakonodajo. Težave so prepoznali neposredno pristojni organi, to je upravne enote, ki vodijo postopke, skozi vsakodnevno prakso, ko so ugotovili administrativno preobremenjenost z izdajanjem potrdil in ponovnimi razjasnitvami dejstev, nezmožnost pridobivanja

podatkov o tujih bančnih računih prosilcev ter z vpogledom preko evropske platforme, ali ima oseba s statusom začasne zaščite v Republiki Sloveniji takšen status istočasno še v drugi državi članici EU.

Sodišče EU v svojih sodbah konsistentno poudarja pomen preprečevanja zlorab sistemov zaščite ter nujnost spoštovanja načela solidarnosti med državami članicami. Sprememba glede "ene države članice" izhaja iz usmeritev SEU in Evropske komisije, da začasna zaščita daje pravico do prebivanja v *eni* državi, ne pa do prostega izbiranja in veriženja socialnih korektivov v več državah hkrati. Na uživanje pravic le v eni državi napotuje tudi sodba SEU z dne 27. februarja 2025, C-753/23, zlasti odstavek 30 te sodbe. Ustavno sodišče je v primerljivih ureditvah (npr. pri Zakonu o mednarodni zaščiti ali socialnih transferjih) že večkrat poudarilo, da mora država spoštovati načelo enakosti pred zakonom in varovati človekovo dostojanstvo, vendar ima zakonodajalec pravico določiti pogoje, pod katerimi se javna sredstva dodeljujejo, v kolikor so merila jasna, objektivna in sorazmerna.

Ker kriza traja že več let, je treba proračunsko breme prerazporediti in pomoč usmeriti le k tistim, ki jo dejansko potrebujejo. Uvedba časovnega zmanjševanja pomoči (degresija najemnin in žepnin) in znižanje osnove za izplačilo motivirata delovno sposobne osebe k aktivaciji, ponudi jim intenzivnejšo podporo na začetku integracijskega obdobja. Hkrati jim Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje s številnimi svojimi aktivnostmi in programi nudi dovolj podpore pri iskanju zaposlitve. Z ukinitvijo neposrednih nakazil najemodajalcem se odpravljajo zakonske luknje, ki so dopuščale izkoriščanje državne pomoči. Odprava nepotrebnih fizičnih potrdil bo razbremenila organe, ki vodijo postopke. Ohranila se bo skrb za najbolj ranljive, zanje bodo veljale izjeme pri znižanju denarnih pomoči in žepnine.

Z odpravo izjeme pri prijavi prebivališča, ki je določevala avtomatično podaljšanje prijave začasnega prebivališča ob podaljšanju začasne zaščite, se ponovno vzpostavlja ureditev, po kateri se prijava in odjava začasnega prebivališča izvajata po pravilih ZPPreb-1, kar zagotavlja večjo ažurnost registra stalnega prebivalstva in večjo pravno varnost.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Poglavitni cilji predloga zakona so prehod iz kriznega v dolgoročno vzdržen in pravičen sistem oskrbe z razbremenitvijo državnega proračuna, preprečevanjem zlorab ter spodbujanjem integracije in aktivacije delovno sposobnih oseb na trgu dela s pomočjo postopnega zniževanja finančnih pomoči. Zakon hkrati zmanjšuje administrativna bremena, zagotavlja sistemsko enotnost z izenačitvijo pogojev oskrbe z državljani RS in/ali osebami z mednarodno zaščito ter krepi varstvo najranljivejših skupin z možnostjo podaljšanja nastanitve mladoletnikov brez spremstva do 21. leta starosti in ohranjanjem osnovne višine denarne pomoči za zasebno nastanitev ter žepnine za najranljivejše skupine oseb (starejši, nezaposljivi, invalidi). Zakon preprečuje sekundarna gibanja oseb z začasno zaščito tako, da pri dodeljevanju pomoči upošteva obdobje priznanja začasne zaščite v drugi državi članici EU. Hkrati še vedno omogoča osebam, ki jim je začasna zaščita prvič priznana v Sloveniji, zadostno mero oskrbe in pomoči.

Uresničevanje ciljev predpisa se bo ugotavljalo prek naslednjih ključnih kazalnikov:

1. Proračunski učinki: zmanjšanje izdatkov za pomoči ter porast števila oseb, ki same krijejo stroške ali se izselijo iz državnih kapacitet.
2. Trg dela: višja stopnja zaposlenosti razseljenih oseb in hitrejše osamosvajanje zaradi nižje osnove in postopnega zniževanja pomoči.
3. Preprečevanje zlorab: več zaključenih postopkov na podlagi okrepljene obveznosti strank, da sodelujejo v postopku, prenehanje izplačevanja denarnega nadomestila za zasebno nastanitev neposredno najemodajalcu.
4. Učinkovitost uprave: krajši čas ugotavljanja premoženja in vodenja postopkov, ukinitve papirnih potrdil, prenos dela medresorske skupine na področju varstva zdravja na zdravnika.
5. Varstvo ranljivih: podaljšanje namestitev za polnoletne mladoletnike brez spremstva do 21. leta in izjeme od znižanj pri dodeljevanju denarnih pomoči za zasebno nastanitev in žepnin za ranljive (starejše, invalide, nezaposljive).

2.2 Načela

Na podlagi predlaganih sprememb in dopolnitev Zakona o začasni zaščiti razseljenih oseb (ZZZRO-1) so v ospredju naslednja temeljna načela, ki usmerjajo prenovo zakonodaje:

- **Načelo finančne participacije in premoženjske odgovornosti**
Državna pomoč (brezplačna nastanitev v nastanitvenih centrih ali drugih nastanitvenih kapacitetah) ni več brezpogojna pravica, temveč je odvisna od dejanskega materialnega stanja posameznika, višina denarne pomoči za zasebno nastanitev in žepnine pa niža glede na čas trajanja statusa začasne zaščite, pri čemer se v to obdobje vštevata tudi čas trajanja začasne zaščite v drugih državah EU. Osebe z lastnimi prihodki morajo prispevati h kritju stroškov nastanitve ali se izseliti iz državnih kapacitet, s čimer se zasleduje pravičnejša porazdelitev javnih sredstev in usmerjanje pomoči izključno k socialno najšibkejšim. Zasleduje se načelo enake obravnave oseb, saj osebe z začasno zaščito, ki bivajo na zasebnem naslovu in so zaposlene ter torej niso vpisane v evidenco brezposelnih oseb, kar je pogoj za dodelitev pomoči, do teh niso upravičene. Za osebe, ki niso vpisane v evidenco brezposelnih oseb, čeprav bi to lahko bile, in ki bivajo v državnih kapacitetah, se šteje, da imajo zadostne dohodke in lahko prispevajo k stroškom nastanitve in prehrane.

- **Načelo procesnega bremena sodelovanja stranke**
V ugotovitvenih postopkih in postopkih, ki se vodijo po uradni dolžnosti, se mora oseba z začasno zaščito odzivati na pozive organa s predložitvijo potrebnih dokazil, v praksi pa so osebe pogosto pasivne in se na pozive sploh ne odzivajo, zaradi česar se sodelovalna dolžnost stranke v postopku ureja na način, da v primerih, ko se ne odzove oziroma ne predloži dokazil o svojih prihodkih, velja domneva posedovanja zadostnih lastnih sredstev. Na posledice njene pasivnosti in neodzivnosti se osebo z začasno zaščito opozori v pozivu za predložitev dokazil. Ravno tako se smatra, da oseba, ki ni prijavljena v evidenco brezposelnih oseb, vendar bi lahko bila, ima dovolj lastnih sredstev, zato se ali izseli iz nastanitvenega centra ali prispeva k stroškom nastanitve.

- **Načelo aktivacije in spodbujanja integracije (časovna regresija)**
Finančne pomoči (za zasebno nastanitev in žepnine) se z dolžino bivanja v RS oziroma EU postopoma in zakonsko določeno znižujejo (regresija po enem, dveh ali treh letih), osnova za določitev denarne pomoči za zasebno nastanitev pa se določa z višino najnižje pokojnine, s čimer se preprečuje pasivnost prejemnikov pomoči ter spodbujanje hitrejšega vstopa na trg dela in osamosvajanja.

- **Načelo enakosti pred zakonom in nediskriminacije**
Pri vstopu v specifične sisteme oskrbe (npr. institucionalno varstvo v domovih za starejše ali varstveno-delovnih centrih) ter pri ugotavljanju materialnega stanja se pogoje in postopke za osebe z začasno zaščito v celoti izenačuje s predpisi, ki veljajo za državljane RS (ZUPJS), s čimer se zagotavlja sistemska enotnost in spoštovanje ustavnega načela enakosti.

- **Načelo sorazmernosti in individualne obravnave**
Namesto togih, fiksnih zakonskih rokov se uvajajo razponi (npr. rok za prostovoljni odhod od 7 do 30 dni) in možnost izjem za podaljšanje bivanja ranljivih skupin (npr. mladoletniki brez spremstva do 21. leta), s čimer se ukrepi prilagajajo specifičnim okoliščinam posameznega primera, skladno z evropskimi direktivami.

- **Načelo debirokratizacije**
Ukinja se izdaja fizičnih potrdil o izplačilu žepnine, s čimer se odpravlja dodaten administrativni postopek, ravno tako se ukinja določilo o ustanavljanju nastanitvenih centrov s sklepom Vlade RS, kar je zelo pomembno v primeru potrebe po hitrem odzivu ob nenadnem prihodu večjega števila oseb v RS.

- **Načelo pravne varnosti**
Odpravlja se izjemo pri prijavi prebivališča, ki je določevala avtomatično podaljšanje prijave začasnega prebivališča ob podaljšanju začasne zaščite, brez ugotovitve dejanskega prebivanja. S tem se ponovno vzpostavlja ureditev, po kateri se prijava in odjava začasnega prebivališča izvajata po pravilih ZPPreb-1, kar zagotavlja večjo ažurnost registra stalnega prebivalstva in večjo pravno varnost.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev

Določa se obveznost finančnega prispevka k stroškom nastanitve za osebe z začasno zaščito, ki so v državnih nastanitvenih kapacitetah v dveh mesecih po zaposlitvi oziroma ob pridobitvi lastnih prihodkov, ki presegajo minimalni dohodek. Nastanjene osebe morajo same predložiti dokazila o premoženju in dohodkih. Postopek ugotavljanja dejstev je krajši. Če tega ne storijo, velja pravna domneva, da sredstva

imajo, s čimer izgubijo brezplačne pravice in žepnino, od njih pa se zahteva, da prispevajo k plačilu stroškov nastanitve in plačajo stroške prehrane (pravici do prehrane se lahko tudi odpovejo). Domneva, da osebe sredstva imajo in vse pravne posledice, ki iz tega izhajajo, veljajo tudi za osebe z začasno zaščito, ki niso vpisane v evidenco brezposelnih oseb, pa bi lahko bile. Če računov za stroške nastanitve, oseba ne poravnava, jo UOIM izseli iz državnih kapacitet. Denarna pomoč za zasebno nastanitev se po dveh letih bivanja zniža za 30 %, po treh letih pa za 50 %, osnova za izplačilo se niža (iz osnovnega zneska minimalnega dohodka na višino najnižje pokojnine). Žepnina se po enem letu prepolovi. Postopki in plačila za institucionalno varstvo (npr. domovi za starejše) se za osebe z začasno zaščito v celoti izenačijo s pravili, ki veljajo za državljane RS. Fiksni 10-dnevni rok za prostovoljni odhod se nadomešča z gibljivim razponom od 7 do 30 dni.

Možnost brezpogojnega kritja stroškov nastanitve in nespremenjene finančne pomoči ne glede na trajanje statusa je bila zavrnjena zaradi prevelikega finančnega pritiska na proračun in spodbujanja pasivnosti. Radikalna ukinitve vseh transferjev po dveh letih bi bila ustavno sporna, saj bi lahko ogrozila eksistenčni minimum in človekovo dostojanstvo ranljivih skupin, zato je bila tudi ta možnost zavrnjena. Izbrana pot postopnega zniževanja (degresije) in nižja osnova za finančno pomoč za zasebno nastanitev in obrnjenega dokaznega bremena predstavlja umerjen in sorazmeren ukrep. Delovno sposobne spodbuja k integraciji, hkrati pa preko socialnih varovalk še vedno ščiti najranljivejše.

b) Način reševanja

Predlog zakona naslavlja sankcije in pravno domnevo glede premoženjskega stanja. Določena je obveznost prispevanja k stroškom nastanitve v nastanitvenih centrih in ukrepi v primerih neplačevanja, časovna degresija finančnih pomoči in nižja osnova za denarno pomoč za zasebno nastanitev. Pri navedenih ukrepih se upošteva ranljive skupine oseb z začasno zaščito, in sicer osebe, ki so vpisane v evidenco oseb, ki so začasno nezaposljive v skladu z zakonom, ki ureja trg dela, so ženske nad 63 let, moški nad 65 let ali osebe z izdano odločbo o invalidnosti I. stopnje v Republiki Sloveniji. Določena je starostna meja za podaljšano oskrbo mladoletnikov brez spremstva (do 21. leta) v posebej utemeljenih primerih.

Z izvršilnim predpisom se bodo podrobneje uredili postopki uveljavljanja pravic do finančnih pomoči, postopki v zvezi z obveznostjo oseb, da plačujejo stroške nastanitve, ter postopek v zvezi z podaljšanjem nastanitve za mladoletnike brez spremstva.

Pogoji zaposlovanja in delovanja na trgu dela se ne urejajo s tem zakonom, temveč se neposredno izvajajo preko splošne delovnopravne zakonodaje in kolektivnih pogodb, ki veljajo za posamezne gospodarske panoge v RS.

S predpisi ni mogoče urejati dejanskih varnostnih in političnih vzrokov v izvorni državi (Ukrajina), ki narekujejo potrebo po bivanju razseljenih oseb v Sloveniji.

Zaradi načrtovanih sprememb Zakonu o tujcih (ZTuj-2) se temu ustrezno usklajuje določba, ki ureja učenja slovenskega jezika in opravljanje preizkusov znanja.

c) Normativna usklajenost predloga zakona

Predlog je skladen z Ustavo RS (zlasti s 14. členom – enakost pred zakonom in 34. členom – varovanje človekovega dostojanstva), Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS) glede metodologije ugotavljanja prihodkov, Zakonom o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2), Splošno uredbo o varstvu osebnih podatkov glede vodenja dnevnikov obdelave podatkov ter z Zakonom o prijavi prebivališča (ZPPreb-1) glede načina prijave prebivališča.

Sledenje *Konvenciji OZN o otrokovih pravicah* se odraža v posebni varovalki za mladoletnike brez spremstva, ki jim je bivanje lahko podaljšano do 21. leta.

Sprememba ne zahteva nujnega paketnega sprejemanja drugih zakonov, zahteva pa uskladitev podzakonskih predpisov.

Predlog zakona ne posega neposredno v izvirne pristojnosti občin, saj stroške oskrbe, namestitve in socialnih transferjev krije državni proračun.

3. Ocena finančnih posledic predloga zakona za državni proračun in druga javna finančna sredstva

- **Predpis ima učinek na blagajne javnega financiranja (državni proračun, občinski proračuni ter pokojninska in zdravstvena blagajna) oziroma drugih subjektov javnega sektorja.**

S predlaganimi spremembami in dopolnitvami se ocenjuje prihranek za državni proračun v višini 2.956.666,667 eur v letu 2027. Posledic za druga javna finančna sredstva ni.

4. Navedba, da so sredstva za izvajanje zakona v državnem proračunu zagotovljena, če predlog zakona predvideva porabo proračunskih sredstev v obdobju, za katero je bil državni proračun že sprejet

Predlog predpisa predvideva prihranek za državni proračun..

5. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenosti predlagane ureditve pravu Evropske unije

5.1 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Drugi pravni sistemi niso bili predmet proučevanja.

5.2 Prikaz ureditve v pravnem redu Evropske unije

Predlog ni predmet usklajevanja s pravnim redom EU.

5.3 Prikaz ureditve v posameznih državah članicah Evropske unije

Češka

Brezplačna začetna nastanitev je omejena na največ 90 dni za vse prosilce, ne glede na premoženje. Po tem roku si morajo vsi nastanitev poiskati sami. Finančna pomoč se odmerja ob strogem upoštevanju vseh prihodkov in prihrankov. Prvih 5 mesecev pomoč znaša toliko kot minimalni življenjski stroški (*living minimum*). Po 5 mesecih se zniža na eksistenčni minimum (*subsistence minimum*), razen če oseba dokaže objektivne ovire za zaposlitev ali sodi med ranljive skupine. Osebe s statusom mladoletnika (do 18 let) in študenti (od 18 do 26 let) so avtomatično uvrščeni med ranljive osebe, kar jim zagotavlja višje socialne prejemke.

Nemčija

Pomoč se zagotavlja v okviru socialne zakonodaje, a se ob zadostnih lastnih sredstvih zmanjša ali ukine. Posameznik mora stroške kriti sam, vendar ne obstaja splošno nacionalno pravilo za izselitev v določenem roku. Nastanitev in preživljanje se zagotavljata v okviru socialne zakonodaje. Zakonodaja ne pozna zmanjševanja pomoči na podlagi trajanja zaščite v EU, saj ustava zagotavlja pravico do dostojnega eksistenčnega minimuma na podlagi dejanske finančne potrebe. Po doseženi polnoletnosti (18 let) se podpora mladoletnim osebam brez spremstva lahko nadaljuje, standardna praksa varstva mladine pa določa referenčno starostno mejo do 21. leta (v utemeljenih primerih izjemoma tudi dlje).

Latvija

Vsi upravičenci so upravičeni do državne nastanitve do 60 dni in prehrane do 30 dni brez preverjanja finančnega stanja. Zakonsko določene ranljive skupine (invalidi, upokojenci, nosečnice, šolajoči se itd.) so upravičene do državne nastanitve brez časovne omejitve (shema velja do konca leta 2026). Prve 3 mesece imajo vsi pravico do občinske socialne pomoči brez preverjanja premoženja. Po treh mesecih preidejo pod enake pogoje kot državljani Latvije: prejemajo zajamčeni minimalni dohodek (GMI: 187 € za prvo osebo, 131 € za naslednje), enkratno krizno pomoč (425 € odrasli, 298 € otrok) in stanovanjski dodatek. Nastanitev in oskrba sta zagotovljeni za vse mladoletnike vse dokler nadaljujejo svoje izobraževanje (v povezavi s statusom šolajočih se oseb).

Malta

Prošenj za nastanitveno pomoč je od februarja 2022 izjemno malo. Osebe z lastnimi sredstvi niso upravičene do pomoči. Pod enakimi pogoji kot državljani Malte lahko zaprosijo za socialno pomoč ter družinske in otroške prejemke. Če sredstev nimajo, jim je zagotovljeno bivanje v odprtih centrih. Prvotna namestitvev traja 6 mesecev z možnostjo podaljšanja ob pomanjkanju sredstev. Finančna pomoč za prehrano je zagotovljena le stanovalcem teh odprtih centrov. Mladoletniki brez spremstva do 18. leta so nastanjeni so v namenskih ustanovah za mladoletnike (primerov je sicer zelo malo), po 18. letu pa na podlagi ocene socialnega delavca lahko preidejo v odprti center za odrasle za največ eno leto.

Avstrija

Finančno stanje vsakega upravičenca se preveri takoj ob vstopu v državo. Osebe z lastnimi sredstvi niso upravičene do materialne pomoči v okviru sistema za sprejem. Te osebe morajo za sebe in svoje družinske člane finančno ter nastanitveno poskrbeti same. Osebe v finančni stiski so nemudoma vključene v državni oskrbovalni sistem, prejmejo finančno pomoč (za najemnino in hrano) za bivanje v zasebnih nastanitvah ali pa so nameščene v organiziranih centrih. Mladoletniki so vedno nameščeni v specializiranih ustanovah z usposobljenim osebjem in ločeni od odraslih. Zaradi deljene odgovornosti med zvezno državo in pokrajinami obstaja notranji sistem delitve stroškov, kjer pokrajine za mladoletne prejmejo več denarja kot za odrasle. Takoj ko mladoletnik dopolni 18 let, se sofinanciranje pokrajinam zniža na standardni znesek, predviden za odrasle osebe.

Nizozemska

Nizozemska ob nezmožnosti lokalnih oblasti za zagotavljanje javne nastanitve od beguncev zahteva samostojno iskanje bivališča, prednost pri zagotavljanju namestitev pa imajo najbolj ranljive skupine. Mesečna denarna nadomestila za preživljanje so na voljo, vendar se prekinejo za celotno družino, če polnoletni član začne plačano delo ali prejema druge državne prejemke.

Luksemburg

Če ima oseba zadostna sredstva za lastno preživljanje in nastanitev, ni upravičena do materialnih pogojev sprejema oziroma nastanitve v državnem centru. Spremembe dohodka mora sporočiti. Zagotovljena je nastanitev v državnem kolektivnem centru ter prehrana oziroma boni za hrano, kadar obroki niso zagotovljeni. Neposredne denarne podpore za zasebno najemnino ni.

Francija

Francoski sistem vključuje nujno nastanitev ob prihodu, začasno nastanitev ter prehod v dolgoročneje oziroma samostojno stanovanje. Konkretna namestitvev je odvisna od osebnih okoliščin, sestave gospodinjstva, ocene socialnega delavca in razpoložljivih zmogljivosti. Oseba ni upravičena do denarnega prejemka za osnovne življenjske potrebe, če njena sredstva presegajo referenčni prag minimalnega socialnega dohodka. Za personalizirano stanovanjsko pomoč, namenjeno zmanjšanju stroškov najemnine, lahko zaprosi po pravilih splošnega francoskega stanovanjskega sistema. Osebi brez zadostnih sredstev

se lahko glede na individualno oceno in razpoložljivost zagotovi nujna, začasna ali dolgoročnejša nastanitev ter pomoč pri prehodu na zasebni najemni trg. Upravičena je lahko do denarnega prejema za osnovne življenjske potrebe v višini 6,80 EUR dnevno za prvo osebo in dodatnih 3,40 EUR za vsakega nadaljnjega člana gospodinjstva. Če nastanitev ni zagotovljena, se odrasli osebi lahko prizna še dodatnih 7,40 EUR dnevno; ta dodatek ne velja za otroke. Upravičenec lahko zaprosi tudi za personalizirano stanovanjsko pomoč za zmanjšanje najemnine. Zaposlitev sama po sebi ne izključuje pomoči, če skupna sredstva gospodinjstva ostajajo pod dohodkovnim pragom.

Hrvaška

Pravica do kolektivne nastanitve ni odvisna od dohodka ali zaposlitve. Kolektivna nastanitev vključuje prehrano in internet. Socialnovarstveni denarni prejemki pa so odvisni od dohodka. Vsak upravičenec do začasne zaščite ima pravico do kolektivne nastanitve. Pri individualni nastanitvi država plačuje stroške neposredno lastniku stanovanja.

Bolgarija

Merilo ni materialni položaj, ampak čas bivanja in ranljivost. Osebe zunaj ranljivih skupin imajo do 60 dni brezplačne nastanitve in prehrane; nato lahko ostanejo, če nastanitev plačujejo same. Osebe iz ranljivih skupin lahko ostanejo brezplačno nastanjene celotno obdobje začasne zaščite.

6. Presoja posledic

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) Predpis ima učinek na uvajanje nove obveznosti, spreminjanje ali ukinjanje obstoječe obveznosti.

- Predpis ima negativen učinek na število trenutno veljavnih obveznosti.**

Predpis v delu, ki se nanaša za prenehanje izdaje potrdila ob izplačilu žepnine zmanjšuje administrativno breme (za UOIM), dodatno pa se bo breme povečalo:

- ob izdaji odločb ter računov za osebe, ki bivajo v nastanitvenih kapacitetah države (za UOIM)
- ob ugotavljanju obstoja statusa v drugi državi članici EU (za UOIM in MNZJU)
- ob ugotavljanju dejanskega prebivališča ob sumu fiktivne prijave (za upravne enote).

Ob krčenju višine finančnih pomoči se predvideva, da bodo osebe z začasno zaščito zaprosile za mednarodno zaščito, kar lahko pomeni obremenitev MNZJU, dodatno pa tudi nastanitvenih kapacitet v te namene in pomoči, do katere so prosilci in osebe z mednarodno zaščito upravičeni.

- Predpis ima negativen učinek na aktivnosti zaposlenih v organih državne uprave, pravosodnih organih in nosilce javnih pooblastil.**

S predpisom se uvajajo dodatne aktivnosti za zaposlene na MNZJU ter UOIM - zlasti ob ugotavljanju premoženjskega stanja oseb, nastanjenih v nastanitvenih kapacitetah države in izdaji odločb ter računov s tem v zvezi.

- Predpis ima negativen učinek na spremembo organizacije organov državne uprave, pravosodnih organov in nosilcev javnih pooblastil.**

Zaposleni na UOIM, upravnih enotah in MNZJU bodo pri izmenjavi informacij dodatno administrativno obremenjeni, vendar bo učinek pri odkrivanju zlorab (finančnih, upravičenost do zaščite, fiktivne prijave prebivališča) večji.

b) Predpis ima učinek na uresničevanje pravic posameznika.

- **Predpis ima pozitiven učinek na omejitve pravic posameznika.**

Predpis ima pozitiven učinek na omejitve pravic posameznika, saj jasneje določa namen in obseg uporabe osebnih podatkov pri odločanju o pravicah in dolžnostih oseb z začasno zaščito. Uporaba in izmenjava podatkov je namenjena ugotavljanju dejanskega premoženjskega in dohodkovnega položaja upravičencev ter preverjanju, ali oseba pravice, povezane z začasno zaščito, že uveljavlja ali je uveljavljala v drugi državi članici. Takšna obdelava je potrebna zaradi zagotavljanja zakonite in namenske porabe javnih sredstev, preprečevanja neupravičenega uveljavljanja pravic ter zagotavljanja socialne varnosti, kar predstavlja pomemben cilj v splošnem javnem interesu iz točke e) prvega odstavka 23. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov. Podatki se uporabljajo za odločanje o upravičenosti do pravic in obveznosti iz naslova začasne zaščite, pri čemer mora biti poseg omejen na podatke, ki so potrebni za ta namen.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki

Predlog nima posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo

Predlog nima posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje

a) Predpis ima učinek na zaposlenost in trg dela.

- **Predpis ima pozitiven učinek na zaposlenost, povečevanje zaposlovanja oziroma zmanjševanje brezposelnosti.**

Z znižanjem finančnih pomoči osebam, ki so brez sredstev za preživljanje v odvisnosti od časa uživanja pravic na podlagi statusa in posledičnega prejemanja tovrstnih pomoči, se predvideva večjo vključenost teh oseb na trg dela in zaposlovanja.

b) Predpis ima učinek na položaj oseb z določeno osebno okoliščino (nediskriminacija in enake možnosti).

- **Predpis ima pozitiven učinek na varstvo pred diskriminacijo in na položaj oseb z določeno osebno okoliščino na različnih področjih družbenega življenja.**

Ranljivim mladoletnikom brez spremstva je zagotovljena ustrezna namestitvev tudi po dopolnjenem 18. letu, in sicer najdlje do 21. leta. Upošteva se tudi položaj ranljivih skupin (to je oseb z začasno zaščito, ki so vpisane v evidenco oseb, ki so začasno nezaposljive v skladu z zakonom, ki ureja trg del, so ženske na 63 let, moški nad 65 let ali osebe z izdano odločbo o invalidnosti I. stopnje v Republiki Sloveniji) pri višini denarne pomoči za zasebno nastanitev in žepnine, ki se tem skupinam ne znižuje.

c) Predpis ima učinek na migracije in integracije.

- **Predpis ima pozitiven učinek na priseljevanje tujcev v Slovenijo ter na položaj in integracijo tujcev v Sloveniji.**

Predpis ima pozitiven učinek na področju migracij in integracije, saj jasneje ureja pogoje za priznanje in uživanje pravic iz začasne zaščite ter preprečuje hkratno uveljavljanje teh pravic v več državah članicah EU. Status začasne zaščite se ne prizna osebi, ki začasno zaščito že uživa v drugi državi članici. Hkrati se z zagotavljanjem nastanitve in oskrbe ohranja ustrezna zaščita socialno najšibkejših in ranljivih oseb, medtem ko se osebe z zadostnimi lastnimi sredstvi usmerja k samostojnemu bivanju. S postopnim zniževanjem finančnih pomoči glede na čas uživanja začasne zaščite se spodbuja delovno sposobne osebe k aktivnejšemu vključevanju na trg dela, večji ekonomski samostojnosti ter posledično k hitrejši integraciji in socialni vključenosti v slovensko družbo.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog nima posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa

Vsebina sprejetega predpisa bo ustrezno prenesena na stran infotujci.si, ki je namenjena informiranju tujcev, med njimi tudi oseb z začasno zaščito ter na strani gov.si (Pomoč Slovenije državljanom Ukrajine). Za vsebino na obeh informativnih straneh je pristojen UOIM.

UOIM bo spremljal zagotavljanje pomoči prosičcem in osebam s statusom začasne zaščite, MNZJU pa bo spremljal število oseb s statusom začasne zaščite v Republiki Sloveniji.

Predlagatelj predvideva, da bodo učinki sprejetega zakona vidni ob zaključku leta 2027 z zmanjšanjem števila upravičencev do vrst in višine pomoči ter s proračunskim prihrankom.

7. Prikaz sodelovanja javnosti

Gradivo je bilo predmet sodelovanja z javnostjo.

Datum objave na portalu eDemokracija:
25. 8. 2025

Na gradivo so bila podana mnenja, predlogi in pripombe.

V razpravo vključeni subjekti:
Ni podatka.

Obrazložitev upoštevanja mnenj, predlogov in pripomb v razpravo vključenih subjektov:

Mnenje društva Ukrajincev Razom ter Slovenske filantropije nista bili upoštevani, saj nasprotujeta krčenju trenutnega obsega pomoči, do katerega so skladno s trenutno zakonodajo upravičene osebe s statusom začasne zaščite.

Predlagatelj je mnenja, da s predvidenimi ukrepi zmanjševanja finančnih pomoči v odvisnosti od časa njihovega prejemanja spodbuja k večji vključitvi oseb s statusom začasne zaščite na trg dela, večji samostojnosti ter manjši odvisnosti od finančnih pomoči države, hkrati pa zagotavlja koriščenje te pomoči še naprej tistim osebam, ki jo dejansko potrebujejo. Posebna skrb je namenjena zlasti mladoletnim osebam brez spremstva.

Poročilo o sodelovanju z javnostjo:

Poleg objave na e-Demokraciji predlagatelj ni opravil dodatnega sodelovanja z javnostjo.

8. Zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba, ki je sodelovala pri pripravi predloga zakona

Pri pripravi predpisa ni sodeloval zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba.

9. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- Franci Matoz, minister za notranje zadeve in javno upravo
- Franc Kangler, državni sekretar na Ministrstvu za notranje zadeve in javno upravo
- Nataša Potočnik, v. d. generalne direktorice Direktorata za migracije in upravne notranje zadeve na Ministrstvu za notranje zadeve in javno upravo
- mag. Katarina Štrukelj, direktorica Urada za oskrbo in integracijo migrantov

II. BESEDILO ČLENOV

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o začasni zaščiti razseljenih oseb

1. člen

V Zakonu o začasni zaščiti razseljenih oseb (Uradni list RS, št. 22/25) se v 16. členu v sedmem odstavku v prvem stavku besedilo »desetdnevni rok za prostovoljni odhod« nadomesti z besedilom »od sedem do tridesetdnevni rok za prostovoljni odhod, prilagojen vsakokratnim okoliščinam in potrebam posameznika za njegovo vrnitev«, drugi stavek pa se črta.

2. člen

32. člen se spremeni tako, da se glasi:

»32. člen (nastanitev in prehrana)

(1) Osebi z začasno zaščito se zagotovita nastanitev in prehrana v nastanitvenih centrih in nastanitvenih kapacitetah iz tretjega odstavka tega člena. Oseba z začasno zaščito se lahko odloči tudi za zasebno nastanitev.

(2) Nastanitveni center iz prejšnjega odstavka je objekt, katerega upravljavec je urad, ali objekt, katerega uporabnik je urad na podlagi pogodb, sklenjenih z osebami zasebnega prava, namenjen skupinski nastanitvi in oskrbi oseb z začasno zaščito. Urad organizira delovanje in bivanje v njem.

(3) Urad lahko osebo z začasno zaščito namesto v nastanitveni center nastani v:

- objekte v državni lasti pod pogojem, da nastanitev ne posega v opravljanje nalog ali dejavnosti državnih organov ali oseb javnega prava;
- nastanitvene kapacitete urada ali institucije v skladu s 34. členom tega zakona;
- druge primerne institucije, kadar to zahtevajo izjemne osebne okoliščine osebe z začasno zaščito.

(4) Oseba z začasno zaščito in njeni družinski člani, ki imajo zadostne dohodke, prejemke ali premoženje oziroma jim preživljanje zagotavljajo zavezanci, ki so jih v skladu s predpisi Republike Slovenije dolžni in zmožni preživljati (v nadaljnjem besedilu: zavezanci), morajo v dveh mesecih od začetka prejemanja zadostnih dohodkov, prejemkov ali pridobitve premoženja oziroma v dveh mesecih od nastanitve, če so oseba z začasno zaščito in njeni družinski člani zadostne dohodke, prejemke ali premoženje imeli že pred nastanitvijo, začeti uradu mesečno prispevati k plačevanju stroškov nastanitve in poravnati stroške prehrane zase in za svoje družinske člane, o čemer odloči urad z odločbo. Urad v odločbi določi tudi, da se morajo oseba z začasno zaščito in njeni družinski člani v roku desetih dni od tretjega nepravčasno plačanega oziroma neplačanega računa za plačilo stroška nastanitve izseliti iz nastanitvenega centra ali nastanitvene kapacitete iz prejšnjega odstavka ter da v primeru nepravčasno plačanega oziroma neplačanega računa za plačilo stroška prehrane osebi z začasno zaščito in njenim družinskim članom preneha zagotavljati prehrano do plačila računa. Urad osebi z začasno zaščito zanjo in za njene družinske člane mesečno izda račun za plačilo stroškov nastanitve in račun za plačilo stroškov prehrane, v katerih določi rok za plačilo.

(5) Strošek nastanitve iz prejšnjega odstavka se določi v višini denarne pomoči za zasebno nastanitev, kot je določena v 41. členu tega zakona, po treh letih od priznanja statusa začasne zaščite, pri čemer se upošteva višina najnižje pokojnine v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, veljavna na prvi dan meseca, za katerega se osebi zaračunajo stroški nastanitve. Strošek prehrane iz prejšnjega odstavka je strošek, določen s pogodbo, sklenjeno med uradom in ponudnikom, ki zagotavlja prehrano v posameznem nastanitvenem centru ali nastanitveni kapaciteti iz tretjega odstavka tega člena.

(6) Za osebo z začasno zaščito, ki ni prijavljena v evidenci brezposelnih oseb pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, čeprav bi se lahko v skladu z zakonom, ki ureja trg dela, štela za brezposelno osebo, se šteje, da ima zadostne dohodke, prejemke ali premoženje oziroma ji preživljanje zagotavljajo zavezanci, in zanjo veljata četrti in peti odstavek tega člena, razen za osebo z začasno zaščito v prvih 30 dneh od priznanja začasne zaščite. Ne glede na četrti odstavek tega člena obveznost plačila stroškov nastanitve in prehrane za osebo iz tega odstavka nastopi s prvim dnevom meseca, ki sledi mesecu izdaje odločbe o plačilu oziroma poravnavi stroškov nastanitve in prehrane.

(7) Če prehrane v nastanitvenem centru ali posamezni nastanitveni kapaciteti iz tretjega odstavka tega člena ni mogoče zagotoviti, se osebi z začasno zaščito dodeli denarna pomoč iz 36. člena tega zakona, če za to izpolnjuje pogoje. Osebi z začasno zaščito se v skladu z možnostmi lahko zagotovi prehrana, ki ne krši njenega verskega prepričanja.

(8) Zadostni dohodki, prejemki in premoženje so sredstva, ki so višja od osnovnega zneska minimalnega dohodka v Republiki Sloveniji, kot je določen s predpisi s področja socialnega varstva (v nadaljnjem besedilu: osnovni znesek minimalnega dohodka). Za dohodke, prejemke in premoženje se upoštevajo dohodki, prejemki in premoženje, kot so določeni v 36. členu tega zakona. Urad na podlagi dejstev oziroma sprememb dejstev, ki jih uradu v skladu s 56. členom zakona sporoči oseba z začasno zaščito, ali po uradni dolžnosti ugotavlja, če ima oseba z začasno zaščito zadostne dohodke, prejemke in premoženje ter zavezance. Če oseba z začasno zaščito v ugotovitvenem postopku v roku, ki ga določi urad, brez upravičenih razlogov ne predloži potrebnih dokazil, se šteje, da ima zadostne dohodke, prejemke ali premoženje oziroma da ji preživljanje zagotavljajo zavezanci, na kar jo urad opozori v pozivu za predložitev dokazil.«.

3. člen

V 34. členu se v prvem odstavku pred besedo »institucijo« doda besedilo: »nastanitveno kapaciteto urada ali v«.

Za četrtim odstavkom se dodata novi peti in šesti odstavek, ki se glasita:

»(5) Osebi z začasno zaščito, ki je mladoletnik brez spremstva, se nastanitev v nastanitveni kapaciteti urada zagotovi do dopolnjenega 18. leta starosti. Na podlagi mnenja centra za socialno delo iz prvega odstavka tega člena se lahko osebi z začasno zaščito, ki je mladoletnik brez spremstva, nastanitev iz prejšnjega stavka podaljša, vendar ne dlje kot do dopolnjenega 21. leta. Urad o podaljšanju nastanitve odloči z odločbo.

(6) Ne glede na 32. člen tega zakona osebi z začasno zaščito, ki je mladoletnik brez spremstva in ki ima zadostne dohodke, prejemke ali premoženje oziroma ji preživljanje zagotavljajo zavezanci, do dopolnjenega 18. leta starosti, ni treba plačevati stroškov nastanitve in prehrane uradu. Oseba iz prejšnjega odstavka, ki ima odločbo o podaljšanju nastanitve in zadostne dohodke, prejemke ali premoženje oziroma ji preživljanje

zagotavljajo zavezanci, mora ne glede na 32. člen tega zakona uradu plačati samo stroške prehrane, o čemer urad odloči z odločbo.«.

Dosedanji peti odstavek postane sedmi odstavek.

4. člen

35. člen se spremeni tako, da se glasi:

»35. člen (institucionalno varstvo)

(1) Oseba z začasno zaščito pravico do storitev institucionalnega varstva uveljavlja pod enakimi pogoji in po enakih postopkih kot državljani Republike Slovenije.

(2) Stroške storitve nastanitve v institucionalno varstvo, kadar je oseba z začasno zaščito oziroma njen drug zavezanec v skladu s predpisi s področja socialnega varstva delno ali v celoti oproščen plačila, krije urad.«.

5. člen

V 36. členu se v četrtem odstavku v prvem stavku pred piko dodata vejica in besedilo »na način, kot je upoštevan pri dodelitvi denarne socialne pomoči«.

6. člen

V 41. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Višina denarne pomoči za zasebno nastanitev za vlagatelja in posameznega družinskega člana vlagatelja se določi glede na število oseb, ki se skupaj zasebno nastanijo. Določi se v odstotku najnižje pokojnine v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, veljavne na dan vložitve vloge za denarno pomoč za zasebno nastanitev, in sicer:

Število oseb	Odstotek najnižje pokojnine
1	100 %
2	130 %
3	160 %

4	190 %
5	210 %
6	230 %
7 ali več	250 %

«.

V osmem odstavku se besedilo »osnovnega zneska minimalnega dohodka« nadomesti z besedilom »najnižje pokojnine«.

Deveti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(9) Znesek denarne pomoči za zasebno nastanitev, določen v skladu s tem členom, se za vlagatelja in posameznega družinskega člana vlagatelja po dveh letih od priznanja statusa začasne zaščite v Republiki Sloveniji ali drugi državi članici Evropske unije zmanjša za 30 %, po treh letih od priznanja statusa začasne zaščite v Republiki Sloveniji ali drugi državi članici Evropske unije pa se zmanjša za 50 %, razen v primeru, če je vlagatelj ali družinski član vlagatelja vpisan v evidenco oseb, ki so začasno nezaposljive v skladu z zakonom, ki ureja trg dela, ali če je ženska nad 63 let ali moški nad 65 let ali če ima izdano odločbo o invalidnosti I. stopnje v Republiki Sloveniji.«.

7. člen

V 42. členu se v sedmem odstavku črta drugi stavek, v četrtem stavku pa se beseda »vabilih« nadomesti z besedo »vabilu«.

V desetem odstavku se črta drugi stavek.

8. člen

V 43. členu se v tretjem odstavku v četrtem stavku pika nadomesti z vejico in za njo doda besedilo:

»razen v primeru smrti, trajnega odhoda iz Republike Slovenije, premestitve v drugo državo članico Evropske unije, samovoljnega izpisa ali izpisa, ki je posledica krivdnih razlogov osebe z začasno zaščito, iz evidence brezposelnih oseb, ko urad o tem odloči z dnem nastopa navedenih okoliščin.«.

V osmem odstavku se črta drugi stavek, v četrtem stavku pa se beseda »vabilih« nadomesti z besedo »vabilu«.

9. člen

V 45. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Ne glede na prejšnji odstavek se osebi z začasno zaščito le izjemoma zagotovi večji obseg zdravstvenega varstva, ki obsega samo nujno potrebne zdravstvene storitve, zdravila in medicinsko-tehnične pripomočke, če so te storitve, zdravila in medicinsko-tehnični pripomočki glede na njeno zdravstveno stanje nujno potrebni za preprečitev poslabšanja zdravstvenega stanja, ki bi lahko neposredno in v krajšem času povzročilo nastanek trajne okvare zdravja ali invalidnosti. Potrebo po takšnem zdravstvenem varstvu ugotovi in njegovo nujnost strokovno utemelji zdravnik, ki osebo obravnava pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti v mreži javne zdravstvene službe. Stroški zdravstvenega varstva iz tega odstavka se krijejo samo za zdravstvene storitve, zdravila in medicinsko-tehnične pripomočke, ki so pravica iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.«.

V četrtem odstavku se doda nov drugi stavek, ki se glasi:

»Urad ne krije stroškov zdravstvenih storitev, vključno z zdravili in medicinsko-tehničnimi pripomočki, iz drugega odstavka tega člena, če so bile zdravstvene storitve opravljene v samoplačniški ambulanti.«.

10. člen

V 50. členu se v prvem odstavku črta besedilo »in ji o tem izda potrdilo«.

V tretjem odstavku se drugi stavek spremeni tako, da se glasi: »Višina mesečne žepnine se osebi z začasno zaščito po enem letu od priznanja statusa začasne zaščite v Republiki Slovenije ali drugi državi članici Evropske unije zmanjša za polovico zneska iz prejšnjega stavka, razen za osebo z začasno zaščito, ki je vpisana v evidenco oseb, ki so začasno nezaposljive v skladu z zakonom, ki ureja trg dela, za žensko nad 63 let ali moškega nad 65 let ali za osebo z izdano odločbo o invalidnosti I. stopnje v Republiki Sloveniji.«.

V četrtem odstavku se za prvim stavkom dodata nova drugi in tretji stavek, ki se glasita: »Urad lahko osebo z začasno zaščito v ugotovitvenem postopku pozove k predložitvi dokazil glede dohodkov, prejemkov ali premoženja oziroma zagotavljanja preživljanja s strani zavezancev. Če oseba z začasno zaščito v roku, ki ga določi urad, brez upravičenih razlogov ne predloži potrebnih dokazil, se šteje, da ni brez dohodkov, prejemkov ali premoženja oziroma da ji preživljanje zagotavljajo zavezanci, na kar jo urad opozori v pozivu za predložitev dokazil.«.

11. člen

V 54. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Oseba z začasno zaščito je upravičena do pomoči pri vključevanju tujcev, ki niso državljani EU, v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.«.

12. člen

V 60. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Oseba z začasno zaščito prijavi začasno prebivališče v skladu z zakonom, ki ureja prijavo prebivališča. Oseba z začasno zaščito, ki je nastanjena v nastanitvenih centrih ali nastanitveni kapaciteti iz tretjega odstavka 32. člena tega zakona, lahko začasno prebivališče prijavi na naslovu teh objektov ne glede na to, da del stavbe, na katero se prijavlja začasno prebivališče, ni stanovanjski del stavbe oziroma ni namenjen nastanitvi ali ne dosega površinskih standardov, določenih za prijavo prebivališča.«.

Drugi odstavek se črta.

13. člen

V 63. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Evidence iz prejšnjega odstavka se vodijo v elektronski obliki v informacijskih sistemih in zagotavljajo vodenje dnevnika obdelave v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov. Evidence iz 1., 2., 4., 5. in 6. točke prejšnjega odstavka vodi ministrstvo, evidenco iz 3. točke prejšnjega odstavka pa vodi urad.«.

14. člen

V 66. členu se v tretjem odstavku za besedo »člena« doda besedilo: »in podatke iz 70. člena tega zakona«.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

15. člen

(dokončanje postopkov)

Postopki, ki so se začeli pred začetkom uporabe tega zakona, se končajo v skladu z Zakonom o začasni zaščiti razseljenih oseb (Uradni list RS, št. 22/25), razen če so določbe tega zakona za prosilca za začasno zaščito oziroma osebo z začasno zaščito ugodnejše.

16. člen

(vzpostavitev informacijskega sistema)

Urad do 12. junija 2028 vzpostavi informacijski sistem iz spremenjenega drugega odstavka 63. člena zakona, v katerem se v skladu s 66. členom zakona vodi evidenca o pravicah prosilcev in oseb z začasno zaščito. Do vzpostavitve navedenega informacijskega sistema se evidenca o pravicah prosilcev za začasno zaščito in oseb z začasno zaščito vodi v informacijskem sistemu ministrstva, pristojnega za notranje zadeve.

17. člen
(uskladitev podzakonskega predpisa)

Vlada uskladi Uredbo o načinu uveljavljanja in zagotavljanja pravic prosilcem za začasno zaščito in osebam z začasno zaščito (Uradni list RS, št. 55/25) z določbami tega zakona v treh mesecih od njegove uveljavitve.

18. člen
(začetek veljavnosti in uporabe)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne tri mesece po njegovi uveljavitvi. Do začetka uporabe tega zakona se uporablja Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb (Uradni list RS, št. 22/25).

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Predlagana sprememba sedmega odstavka 16. člena ZZZRO-1 natančneje opredeljuje rok za prostovoljni odhod, kot ga določa Direktiva 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o skupnih standardih in postopkih v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav.

ZZZRO-1 je fiksno določal desetdnevni rok za prostovoljni odhod oseb, ki jim je bila začasna zaščita zavrnjena ali odvzeta. Prvi odstavek 7. člena direktive pa določa, da morajo države članice v odločbi o vrnitvi določiti primeren rok za prostovoljni odhod, in sicer od sedem do trideset dni, kar organu omogoča, da dolžino roka prilagodi vsakokratnim okoliščinam in potrebam posameznika za njegovo vrnitev. Rok se usklajuje na podlagi priporočil schengenske evalvacije, ki je bila izvedena v letu 2025 in enako tudi v zakonu, ki prenaša Pakt o migracijah.

ZZZRO-1 je dodatno določal 30-dnevni rok za prostovoljni odhod, kar je nepotrebno, zato se drugi stavek črta. Podaljšanje roka za prostovoljni odhod zaradi utemeljenih osebnih okoliščin že ureja enajsti odstavek 16. člena ZZZRO-1.

K 2. členu:

S spremembami in dopolnitvami 32. člena ZZZRO-1 se:

- ureditev glede zagotavljanja nastanitvenih kapacitet za osebe z začasno zaščito (spremenjeni drugi in tretji odstavek) usklajuje z ureditvijo zagotavljanja nastanitvenih kapacitet za prosilce za mednarodno zaščito in osebe s priznano mednarodno zaščito v predlogu zakona o prenosu in izvajanju nekaterih pravnih aktov Evropske unije s področja migracij in mednarodne zasiče (zakon o prenosu pakta);

- uvaja dodatno obveznost prispevanja k stroškom nastanitve v nastanitvenih centrih in drugih nastanitvenih kapacitetah za osebe z začasno zaščito, ki imajo zadostna sredstva za preživljanje (ZZZRO-1 v primeru nastanitve oseb z zadostnimi sredstvi predvideva zgolj kritje stroška prehrane). Za osebe je ta obveznost časovno opredeljena (2-mesečni rok), in sicer ali od začetka prejemanja zadostnih dohodkov, prejemkov ali pridobitve premoženja ali pa od dneva nastanitve, če je oseba ta sredstva ob nastanitvi že imela. Urejajo se posledice v primerih neplačevanja stroškov nastanitve in prehrane. V primeru prvih, se osebe iz nastanitve izseli, če trikrat nepravočasno ali trikrat ne plača računa, v drugem pa se ji v primeru nepravočasno plačanega računa ali neplačanega računa do plačila stroškov preneha zagotavljati prehrano. UOIM obveznost plačevanja stroškov nastanitve in prehrane ugotovi z odločbo, v kateri tudi določi obveznost izselitve v opisanih primerih neplačevanja računov za nastanitev. (četrti odstavek)

- določa višina prispevka za plačilo stroškov nastanitve, in sicer v najnižji višini denarne pomoči za zasebno nastanitev, do katere je upravičena oseba z začasno zaščito po treh letih od priznanja statusa začasne zaščite; ta višina se glede na število oseb, za katere se zaračunavajo stroški nastanitve, viša po isti lestvici, kot višina denarne pomoči za zasebno nastanitev. Kot osnova za izračun mesečnega stroška nastanitve se določa najnižja pokojnina, veljavna na prvi dan meseca, za katerega se osebi zaračunavajo ti stroški. Zgolj sklic na 41. člen bi bil brez te določbe pomanjkljiv, saj se denarna pomoč za zasebno nastanitev dodeljuje za šest mesecev (razen prva, ki se lahko dodeli za daljši čas), pri čemer sprememba višine najnižje pokojnine v času veljavnosti odločbe za dodelitev denarne pomoči na višino te pomoči ne vpliva. Ker se račun za plačilo stroškov izdaja mesečno, se mesečno preverja tudi višina najnižje pokojnine. Ureditev v zvezi s plačilom stroška prehrane se ne spreminja, ker je ta obveznost za osebe z začasno zaščito v veljavi že zdaj, dodaja pa se določba, kako se določi stroške prehrane, ki je vključena v veljavni podzakonski predpis (peti odstavek).

- ureditev, ki velja v novem petem odstavku 32. člena, se uvaja tudi za osebe z začasno zaščito, ki niso prijavljene v evidenci brezposelnih oseb pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, čeprav bi se lahko v skladu z zakonom, ki ureja trg dela, šteje za brezposelne osebe. Že veljavni ZZZRO-1 za osebe, ki bivajo v nastanitvenih centrih, kjer jim je zagotovljena prehrana, kot pogoj za upravičenost do prejemanja žepnine določa vpis v evidenco brezposelnih oseb pri Zavodu RS za zaposlovanje, če bi se oseba po veljavni zakonodaji lahko štela za brezposelno. Za osebe, ki torej bivajo v nastanitvenih centrih, ne prejemajo žepnine in v evidenco brezposelnih oseb niso vpisane, pa bi lahko bile, se tako lahko razumno predvideva, da imajo zadostna sredstva in lahko torej prispevajo k stroškom nastanitve in plačajo stroške prehrane (če se ji ne odpovedo). (šesti odstavek)

- ureditev za določitev višine zadostnih dohodkov, prejemkov ali premoženja oziroma preživljanja ne spreminja, uvajajo pa posledice za stranke, ki so v postopkih pasivne in neodzivne: če se oseba ne odzove na poziv urada in v določenem roku ne predloži potrebnih dokazil o dohodkih, zakon vzpostavlja pravno domnevo, da ima oseba zadostne dohodke. Zakon pri tem dopušča možnost, da se oseba na poziv urada ne odzove iz upravičenih razlogov (kot je na primer zadržanost v bolnišnici iz zdravstvenih razlogov, smrt najožjega družinskega člana, s pisnimi dokazili izkazana nezmožnost pridobitve zahtevanih dokazil in podobno). Pri tem se izhaja iz obveznosti stranke, da v postopku sodeluje ter da v primeru njene pasivnosti zanjo nastopijo zakonsko določene posledice. (osmi odstavek)

K 3. členu:

Z dopolnitvijo 34. člena zakona se v prvem odstavku dodaja še navedba nastanitvenih kapacitet UOIM, kamor UOIM že po obstoječi praksi nastanja mladoletnike brez spremstva s statusom začasne zaščite. Z novim petim odstavkom se uvaja možnost podaljšanja bivanja za mladoletnika brez spremstva v nastanitvi do dopolnjenega 21. leta, in sicer na podlagi mnenja centra za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik brez spremstva, in sicer z odločbo, ki jo izda UOIM. Namen določbe je, da se ranljivim osebam namenja dodatna skrb in varstvo ter da se jim tudi po 18. letu z omogočanjem nastanitve v kapaciteti, v kateri so že bili nastanjeni, kjer jim je okolje poznano in v katerega so že vključeni, omogoči lažji prehod v odraslost. Dodatno se z novim šestim odstavkom posebna skrb in varstvo tej ranljivi skupini zagotavlja tudi tako, da se ureja izjema od situacije, ko bi te osebe lahko imele zadostne dohodke, prejemke oziroma premoženje in bi morale prispevati k plačevanju stroškov nastanitve in prehrane.

K 4. členu:

S spremenjenim 35. členom zakona se dosega večja pravna jasnost predpisa. Že veljavni 35. člen zakona določa, da se oseba z začasno zaščito v institucionalno varstvo namešča pod enakimi pogoji in po enakih postopkih kot državljani Republike Slovenije. S spremenjeno določbo se tako opredeli, da oseba z začasno zaščito pravico do storitev institucionalnega varstva uveljavlja pod enakimi pogoji in po enakih postopkih kot državljani Republike Slovenije, kar pomeni, da oseba z začasno zaščito, ki ima zadostna lastna sredstva, enako kot državljani Republike Slovenije, ki ima zadostna lastna sredstva, plača stroške namestitve v institucionalno oskrbo. Po enakih postopkih kot za državljane Republike Slovenije se tudi pri osebah z začasno zaščito preverja obveznost kritja stroškov nastanitve s strani drugih zavezancev. Kadar je oseba z začasno zaščito oziroma njen drug zavezanec v skladu s predpisi s področja socialnega varstva v celoti oproščen plačila, UOIM krije stroške storitve nastanitve v institucionalno varstvo v celoti, če pa je oproščena samo delno, UOIM stroške krije v ustreznem deležu.

K 5. členu:

V četrtem odstavku 36. člena se dodatno natančneje določa način upoštevanja premoženja osebe, ki je upravičena do mesečne denarne pomoči; za premoženje se upošteva premoženje, določeno po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, na način, kot je upoštevan pri dodelitvi denarne socialne pomoči.

K 6. členu:

Uvedena je nova osnova za izračun višine denarne pomoči za zasebno nastanitev, in sicer je to najnižja pokojnina, določena v zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Dodatno se znesek te pomoči niža s časom priznanega statusa na celotnem območju držav članic EU (za 30 % po dveh letih in za 50 % po treh letih).

S tem se ureditev dodelitve denarne pomoči za zasebno nastanitev za osebe z začasno zaščito usklajuje s predlogom ureditve v predlogu Zakona o prenosu nekaterih pravnih aktov Evropske unije s področja migracij in mednarodne zaščite glede dodeljevanja denarnega nadomestila za zasebno nastanitev za osebe s priznano mednarodno zaščito. Temu ustrezno se popravlja tudi zapis v osmem odstavku. Dosedanji način je višino denarne pomoči za zasebno nastanitev vezal na odstotek od osnovnega zneska minimalnega dohodka. Predlagana ureditev kljub dodatnemu nižanju višine denarne pomoči za zasebno nastanitev

vsebuje varovalke, s katerimi se posebej ranljivim skupinam namenja dodatna skrb, saj znižanje višine denarne pomoči za zasebno nastanitev ne velja takrat, ko je vlagatelj ali družinski član vlagatelja vpisan v evidenco oseb, ki so začasno nezaposljive v skladu z zakonom, ki ureja trg dela, je ženska nad 63 let ali moški nad 65 let ali oseba z izdano odločbo o invalidnosti I. stopnje v Republiki Sloveniji.

K 7. členu:

Z brisanjem drugega stavka sedmega odstavka 42. člena se v ugotovitvenem postopku oseba z začasno zaščito na razjasnitev dejstev povabi enkrat (če se ne odzove vabilu in ne opraviči svoje odsotnosti, oseba ni ponovno povabljen). S tem se upoštevajo ekonomičnost in učinkovitost postopka ter usklajenost z določili in prakso v drugih upravnih postopkih, prav tako se upošteva obveznost stranke, da v postopku sodeluje in da v primeru njene neodzivnosti ter pasivnosti zanjo nastopijo zakonsko določene posledice.

Z brisanjem drugega stavka desetega odstavka 42. člena se mesečna denarna pomoč za zasebno nastanitev izplačuje le osebi z začasno zaščito (ni več možnosti nakazila te pomoči najemodajalcu oziroma osebi, ki je sklenila dogovor o uporabi nepremičnine).

K 8. členu:

Z dopolnitvijo se pravica do denarne pomoči in denarne pomoči za zasebno nastanitev v določenih primerih, ki so taksativno naštet, ukinja z dnem nastanka okoliščin, zaradi katerih oseba ni več upravičena do denarne pomoči, s tem pa tudi ne do denarne pomoči za zasebno nastanitev. Tako se ukinitve denarnih pomoči osebi, ki bi na primer trajno odšla iz Republike Slovenije v prvem tednu meseca, ne uveljavlja šele z naslednjim mesecem, temveč z dnem odhoda iz Republike Slovenije, in se ji torej ta denarna pomoč ne dodeli za obdobje od prvega tedna v mesecu dalje.

Iz istih razlogov kot pri prejšnjem členu se v osmem odstavku 43. člena v ugotovitvenem postopku osebo z začasno zaščito povabi na razjasnitev dejstev enkrat (osebe se ne povabi ponovno, če se ta ne odzove vabilu in ne opraviči svoje odsotnosti).

K 9. členu:

S predlagano spremembo se ukinja zdravstvena komisija, ki jo imenuje minister, pristojen za zdravje, ki je do zdaj v utemeljenih primerih na podlagi vloge osebe z začasno zaščito (ali prosilca za začasno zaščito) odločala in odobrila večji obseg zdravstvenega varstva za posamezno osebo z začasno zaščito ali za skupino. S predlagano spremembo se odpravljajo upravne ovire in se osebam z začasno zaščito (in prosilcem za začasno zaščito) večji obseg zdravstvenega varstva odobri neposredno pri zdravniku, ki osebo obravnava pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti v mreži javne zdravstvene službe in potrebo po večjem obsegu zdravstvenega varstva ugotovi ter njegovo nujnost strokovno utemelji.

Osebi se izjemoma odobri večji obseg zdravstvenega varstva, kadar je to glede na njeno zdravstveno stanje nujno potrebno za preprečitev poslabšanja zdravstvenega stanja, ki bi lahko neposredno in v krajšem času povzročilo nastanek trajne okvare zdravja ali invalidnosti. S spremenjenim četrtem odstavkom se določa, da UOIM ne krije stroškov zdravstvenih storitev, vključno z zdravili in medicinsko-tehničnimi pripomočki, če so bile zdravstvene storitve opravljene v samoplačniški ambulanti.

K 10. členu:

S spremembo prvega odstavka 50. člena zakona se odpravlja upravno breme in poenostavlja postopek dodelitve žepnine, do katere so osebe upravičene; urad namreč ne izdaja več potrdila o dodeljeni žepnini.

V tretjem odstavku 50. člena se krajša čas, v katerem se osebi z začasno zaščito zniža višina žepnine, in sicer se to obdobje iz dveh let spreminja na eno leto od priznanja statusa. Dodatna novost v tem primeru je tudi upoštevanje statusa začasne zaščite priznanega v Republiki Sloveniji ali drugi državi članici EU.

Posebna skrb in varnost je zagotovljena posebej ranljivim skupinam oseb z začasno zaščito na način, da določba v zvezi z nižanjem višine mesečne žepnine ne velja za osebe, ki so vpisane v evidenco oseb, ki so začasno nezaposljive, so ženske nad 63 let ali moški nad 65 let ali osebe z izdano odločbo o invalidnosti I. stopnje v Republiki Sloveniji.

Dodano besedilo v četrtem odstavku 50. člena določa, da kadar dokazil o spremembi finančnega oziroma premoženjskega stanja na poziv organa oseba v določenem roku ne predloži, se šteje, da ima zadostna sredstva za preživljanje. S tem se sledi načelu, da mora stranka v postopku z organom sodelovati, v primerih njene neodzivnosti in pasivnosti pa zanjo nastopijo zakonsko določene posledice.

K 11. členu:

S spremenjenim drugim odstavkom 54. člena se glede na predlagane spremembe zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji usklajuje zapis v zvezi s programi in oblikami pomoči pri vključevanju tujcev, do katerih so upravičene osebe z začasno zaščito. Osebe z začasno zaščito bodo torej do integracijskih programov (učenje slovenskega jezika) upravičene pod enakimi pogoji kot državljani tretjih držav.

K 12. členu:

S spremenjenim prvim odstavkom se ureja izjeme glede prijave začasnega prebivališča oseb od ureditve v zakonu, ki urejajo prijavo prebivališča, v primerih, ko so te osebe nastanjene v nastanitvenem centru ali nastanitveni kapaciteti iz tretjega odstavka 32. člena.

ZZZRO-1 v prvem odstavku 60. člena omogoča osebam z začasno zaščito prijavo prebivališča na lokaciji, ki ni namenjena stanovanjski rabi in ne zadošča površinskim standardom, v drugem odstavku pa določa, da se ob podaljšanju začasne zaščite osebam z začasno zaščito v registru stalnega prebivalstva po uradni dolžnosti podaljša prijavljeno začasno prebivališče do datuma podaljšanja začasne zaščite v Republiki Sloveniji.

Navedena ureditev je bila sprejeta z namenom zagotavljanja nemotenega in učinkovitega delovanja sistema začasne zaščite, hitre nastanitve v primeru množičnega prihoda oseb in prijave začasnega prebivališča, ki temelji na nujenju takojšnje in neposredne pomoči razseljenim osebam, ob hkratnem zmanjšanju upravnih ovir. Izvajanje določbe pa je v praksi pokazalo, da avtomatično podaljševanje začasne zaščite in prijave začasnega prebivališča tistim osebam, ki odjavne obveznosti v skladu z Zakonom o prijavi prebivališča Uradni list RS, št. 52/16 36/21, 3/22 – ZDeb in 62/24 – ZUOPUE, v nadaljevanju: ZPPreb-1) niso izpolnile, vpliva na pravilnost podatkov v registru stalnega prebivalstva.

Prijava začasnega prebivališča se v skladu z določbami ZPPREB-1 izvede za obdobje dveh let. Na istem naslovu je mogoče prijavo začasnega prebivališča podaljšati, če za to še vedno obstajajo pogoji. Dovoljenje za začasno prebivanje je samo eden od dveh pogojev, ki morata biti izpolnjena. Drugi pogoj je dokazilo o pravici do prebivanja na naslovu (kot je veljavna najemna ali podnajemna pogodba ali soglasje lastnika). Obdelava podatkov, s katero se je osebam z začasno zaščito v registru stalnega prebivalstva po uradni dolžnosti podaljšalo prijavljeno začasno prebivališče, ne da bi ti dejansko obiskali upravno enoto in izkazali, da imajo še vedno pravico do prebivanja na naslovu, je bila prvič narejena 26. februarja 2024. Posledica takšnega podaljšanja so bili odzivi lastnikov, da so na naslovih »še vedno« prijavljeni tujci, ki na naslovu dejansko ne prebivajo več.

V skladu z ZPPreb-1, ki ureja prijavno in odjavno obveznost v Republiki Sloveniji, mora posameznik odjaviti začasno prebivališče najpozneje v osmih dneh po odselitvi. V primeru, ko oseba dejansko ne prebiva več na prijavljenem naslovu oziroma zapusti območje Republike Slovenije brez odjave začasnega prebivališča, register stalnega prebivalstva ne izraža posodobljenih in resničnih podatkov (fiktivna prijava). Zaradi tega morajo upravne enote v skladu z določbami ZPPreb-1, po uradni dolžnosti uvesti postopek ugotavljanja začasnega prebivališča (24. člen ZPPreb-1 v povezavi z 18. členom ZPPreb-1). Ti postopki, ki se vodijo po uradni dolžnosti in v skladu z določbami Zakona o splošnem upravnem postopku, so dodatno upravno breme in podaljšujejo čas za uskladitev evidenc z dejanskim stanjem. Upravna enota na podlagi dokončne odločbe, izdane v postopku ugotavljanja začasnega prebivališča, po uradni dolžnosti namreč odpravi opustitev prijave obveznosti. V javnem interesu je namreč, da register stalnega prebivalstva kar najbolj odraža dejansko stanje, saj to prispeva k redu in varnosti v širšem pomenu besede. Avtomatična podaljšanja, ki po eni strani odpravljajo upravne ovire, po drugi strani (zaradi večjih zaporednih podaljšanj) povzročajo fiktivne prijave in s tem več ugotovitvenih postopkov, ki so zahtevnejši od samega postopka za podaljšanje prijave prebivališča.

Predlagana sprememba 60. člena zato odpravlja izjemo pri prijavi prebivališča, ki določa avtomatično podaljšanje prijave začasnega prebivališča, dodatno pa v situaciji, ko je nastanitvenih kapacitet dovolj, onemogoča osebam z začasno zaščito prijavo naslova na neustreznih lokacijah (nestanovanjska stavba ali neizpolnjevanje površinskega standarda). S tem se ponovno vzpostavlja ureditev, po kateri se prijava in odjava začasnega prebivališča izvajata po pravilih ZPPreb-1, kar zagotavlja boljšo posodobljenost registra stalnega prebivalstva in večjo pravno varnost.

Zaradi navedenega se drugi odstavek 60. člena ZZZRO-1 črta.

K 13. členu:

Določeno je, da evidenco o pravicah prosilcev in oseb z začasno zaščito iz 3. točke prvega odstavka 63. člena vodi UOIM in ne več ministrstvo, pristojno za notranje zadeve. Ker UOIM vzpostavlja lasten informacijski sistem za vodenje evidenc na področju mednarodne zaščite, je z vidika učinkovitega upravljanja evidenc, digitalizacije postopkov in zmanjšanja upravnih bremen smiselno, da kot upravljavec vodi tudi evidenco o pravicah prosilcev in oseb z začasno zaščito na področju začasne zaščite. Takšna ureditev omogoča vzpostavitev medsebojno povezanih informacijskih sistemov za področji mednarodne in začasne zaščite ter učinkovitejše izvajanje nalog UOIM.

K 14. členu:

Z dopolnjenim tretjim odstavkom 66. člena UOIM z namenom odločanja o pravicah in dolžnostih prosilcev za začasno zaščito v skladu s V. poglavjem ZZZRO-1 in oseb z začasno zaščito v skladu s VI. poglavjem ZZZRO-1 pridobi podatke tudi podatke iz 70. člena zakona (status osebe v drugi državi EU) .

K 15. členu:

Zaradi sprememb, ki jih prinaša predlog zakona, ta člen določa, da se postopki, ki so se začeli pred začetkom uporabe tega zakona, končajo v skladu z Zakonom o začasni zaščiti razseljenih oseb (Uradni list RS, št. 22/25), razen če so določbe predloga zakona za prosilca za začasno zaščito oziroma osebo z začasno zaščito ugodnejše.

K 16. členu:

Določa se instruksijski rok za vzpostavitev informacijskega sistema urada (12. junij 2028) in da urad do te vzpostavitve vodi evidenco o pravicah prosilcev za začasno zaščito in oseb z začasno zaščito v informacijskem sistemu ministrstva.

K 17. členu:

Zaradi sprememb, ki jih prinaša predlog zakona, bo treba s predlogom zakona uskladiti določbe Uredbe o načinu uveljavljanja in zagotavljanja pravic prosilcem za začasno zaščito in oseb z začasno zaščito (Uradni list RS, št. 55/25). Določeno je, da se usklajitev opravi v roku treh mesecev po uveljavitvi zakona.

K 18. členu:

Člen določa, da začne predlog zakona veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne tri mesece po njegovi uveljavitvi, s čimer se zagotovi dovolj časa za informiranje oseb z začasno zaščito o novostih, ki jih predlog zakona prinaša, hkrati pa se v istem roku uskladi podzakonski predpis, ki ureja način uveljavljanja in zagotavljanja pravic prosilcem za začasno zaščito in oseb z začasno zaščito.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb

(Uradni list RS, št. 22/25)

16. člen

(odločanje)

(1) Pristojni organ odloči o vlogi za priznanje statusa začasne zaščite v 30 dneh od prejema popolne vloge za priznanje statusa začasne zaščite.

(2) Pristojni organ na podlagi podatkov iz vloge za priznanje statusa začasne zaščite iz šestega odstavka prejšnjega člena vloži zahtevek za določitev EMŠO prosilca, če je ta še nima določene.

(3) Pristojni organ prizna status začasne zaščite z izdajo izkaznice osebe z začasno zaščito iz 57. člena tega zakona kot samostojne listine.

(4) Pristojni organ vlogo za priznanje statusa začasne zaščite zavrne, če so podani izključitveni razlogi iz 13. člena tega zakona. Pristojni organ vlogo za priznanje statusa začasne zaščite zavrne tudi, če pri prosilcu obstaja kakšna izmed okoliščin iz 19. člena tega zakona, razen kadar je prosilcu status začasne zaščite že priznala druga država članica Evropske unije, če Republika Slovenija in država članica Evropske unije, ki je prosilcu status začasne zaščite že priznala, sporazumno izključita uporabo 11. člena Direktive 2001/55/ES.

(5) Otrok osebe z začasno zaščito, priznано v Republiki Sloveniji, ki je rojen v Republiki Sloveniji po tem, ko je osebi z začasno zaščito priznan status začasne zaščite v Republiki Sloveniji, in ki ne pridobi slovenskega državljanstva, v prvih dveh mesecih od rojstva ne potrebuje dovoljenja za prebivanje. Pristojni organ, ki je osebi iz prejšnjega stavka priznal status začasne zaščite, otroku čim prej, najpozneje pa v dveh mesecih od rojstva, po uradni dolžnosti prizna status začasne zaščite z izdajo izkaznice iz 57. člena tega zakona, ki velja od otrokovega rojstva dalje.

(6) Otrok osebe z začasno zaščito, priznано v Republiki Sloveniji, ki je rojen v tujini po tem, ko je osebi z začasno zaščito priznan status začasne zaščite v Republiki Sloveniji, in ki ne pridobi slovenskega državljanstva, v prvih dveh mesecih od vstopa v Republiko Slovenijo ne potrebuje dovoljenja za prebivanje. Pristojni organ na podlagi vloge za priznanje statusa začasne zaščite, ki jo vloži oseba z začasno zaščito, otroku prizna status začasne zaščite z izdajo izkaznice iz 57. člena tega zakona, če oseba z začasno zaščito prebiva v Republiki Sloveniji. Vloga za priznanje statusa začasne zaščite otroku se vloži pri pristojnem organu v dveh mesecih od vstopa otroka v Republiko Slovenijo. V postopku se predloži izpisek iz matične knjige iz tujine o rojstvu otroka, če tega ni mogoče pridobiti, pa drugo listino, ki dokazuje rojstvo otroka v tujini. Pristojni organ o prejemu vloge za priznanje statusa začasne zaščite izda potrdilo, ki velja kot dovoljenje za začasno prebivanje otroka do pravnomočne odločitve o vlogi.

(7) V odločbi, s katero se vloga za priznanje statusa začasne zaščite zavrne, v odločbi, s katero status začasne zaščite preneha, v sklepu, s katerim se vloga za priznanje statusa začasne zaščite zavrže, in v sklepu, s katerim je postopek za priznanje statusa začasne zaščite ustavljen, pristojni organ določi tudi desetdnevni rok za prostovoljni odhod, v katerem mora oseba zapustiti območje Republike Slovenije, območje držav članic Evropske unije in območje držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985, razen če zakon določa drugače. Pristojni organ lahko iz utemeljenih razlogov določi 30-dnevni rok za prostovoljni odhod. Rok za prostovoljni odhod se ne določi:

- če je zaradi obstoja izključitvenih razlogov iz 13. člena tega zakona prosilcu vloga za priznanje statusa začasne zaščite zavrnjena ali je osebi z začasno zaščito odvzet status začasne zaščite;
- če oseba v Republiki Sloveniji zakonito prebiva na podlagi drugega pravnega naslova;
- če se oseba premesti v drugo državo članico Evropske unije;
- če se je oseba prostovoljno trajno že vrnila v državo ali regijo izvora ali je trajno že odšla v drugo državo.

(8) Rok za prostovoljni odhod začne teči z dnem, ko je odločba oziroma sklep iz prejšnjega odstavka pravnomočna.

(9) V odločbi oziroma sklepu, v katerih pristojni organ določi rok za prostovoljni odhod, in v odločbi, s katero zaradi obstoja izključitvenih razlogov iz 13. člena tega zakona zavrne vlogo za priznanje statusa začasne zaščite ali odvzame status začasne zaščite, osebi določi tudi ukrep odstranitve tujca iz Republike Slovenije in tudi z območja držav članic Evropske unije in območja držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985 in ukrep prepovedi vstopa v Republiko Slovenijo in tudi na območje držav članic Evropske unije in območje držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985, razen če zakon določa drugače. Pri določitvi in izvršitvi ukrepa odstranitve tujca in ukrepa prepovedi vstopa se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ki urejajo ukrep odstranitve tujca in ukrep prepovedi vstopa v primeru izdaje odločbe o vrnitvi.

(10) Pristojni organ, ki je izdal odločbo oziroma sklep iz sedmega odstavka tega člena, lahko po uradni dolžnosti ali na prošnjo osebe, na katero se nanaša ta sklep oziroma odločba, z odločbo prekliče, skrajša ali začasno odloži prepoved vstopa iz razlogov, ki jih za preklic, skrajšanje ali začasno odložitev prepovedi vstopa določa zakon, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

(11) Če obstajajo okoliščine, ki jih zakon, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, določa za podaljšanje roka za prostovoljni odhod, lahko pristojni organ iz prejšnjega odstavka na prošnjo osebe, na katero se nanaša odločba oziroma sklep iz sedmega odstavka tega člena, ki jo mora vložiti pred potekom roka za prostovoljni odhod, ob upoštevanju okoliščin posameznega primera rok za prostovoljni odhod z odločbo podaljša za čas trajanja okoliščin, zaradi katerih je določitev daljšega roka za prostovoljni odhod osebe upravičena.

(12) V odločbi oziroma sklepu iz sedmega in enajstega odstavka tega člena se izrek in pouk o pravnem sredstvu prevedeta v jezik, ki ga oseba, na katero se odločba ali sklep nanaša, razume. Pristojni organ v odločbi ali sklepu navede pravico osebe, na katero se odločba oziroma sklep nanaša, da v treh dneh od prejema odločbe oziroma sklepa zahteva prevod bistvenih razlogov za odločitev v jezik, ki ga razume. Če oseba zahteva prevod, rok za vložitev pritožbe začne teči od vročitve prevoda. Stroške prevoda krije pristojni organ.

(13) V primerih iz sedmega odstavka tega člena policija tujcu, ki nezakonito prebiva v Republiki Sloveniji, ne izda odločbe o vrnitvi v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

(14) Pristojni organ pravnomočno odločbo oziroma pravnomočen sklep iz sedmega odstavka tega člena in odločbo o podaljšanju roka za prostovoljni odhod iz enajstega odstavka tega člena nemudoma pošlje policijski upravi, na območju katere oseba, na katero se nanaša ta odločba oziroma sklep, prebiva oziroma je nazadnje prebivala oziroma na območju katere je imela prijavljeno zadnje začasno prebivališče.

(15) Do poteka roka za prostovoljni odhod oseba iz prejšnjega odstavka ohrani pravice in dolžnosti prosilca iz V. poglavja tega zakona oziroma osebe z začasno zaščito iz VI. poglavja tega zakona.

(16) Postopki za priznanje statusa začasne zaščite, ki do poteka časa trajanja začasne zaščite niso končani, se po samem zakonu ustavijo.

32. člen

(nastanitev in prehrana)

(1) Osebi z začasno zaščito se zagotovi nastanitev in prehrana v nastanitvenih centrih. Oseba z začasno zaščito se lahko odloči tudi za zasebno nastanitev.

(2) Nastanitvene centre iz prejšnjega odstavka ustanovi vlada, upravlja pa jih urad. Nastanitvene centre lahko s soglasjem vlade ustanovijo tudi humanitarne organizacije.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena lahko urad osebo z začasno zaščito namesto v nastanitveni center nastani v:

- objektih v državni lasti pod pogojem, da nastanitev ne posega v opravljanje nalog ali dejavnosti državnih organov in oseb javnega prava;
- objektih, katerih uporabnik je urad na podlagi pogodb, sklenjenih z osebami zasebnega prava;
- institucijah v skladu s 34. in 35. členom tega zakona;
- drugih primernih institucijah, kadar to zahtevajo izjemne osebne okoliščine osebe z začasno zaščito.

(4) V primerih nastanitve iz prejšnjega odstavka se osebi z začasno zaščito zagotavlja prehrana. Če prehrane v posamezni nastanitveni kapaciteti ni mogoče zagotoviti, se osebi z začasno zaščito zagotovi denarna pomoč iz 36. člena tega zakona, če izpolnjuje pogoje za dodelitev denarne pomoči v skladu s 36. členom tega zakona.

(5) Če ima oseba z začasno zaščito sama zadostne dohodke, prejemke ali premoženje oziroma ji preživljanje zagotavljajo zavezanci, ki so jo v skladu s predpisi Republike Slovenije dolžni in zmožni preživljati (v nadaljnjem besedilu: zavezanci), uradu povrne stroške prehrane. Zadostni dohodki, prejemki in premoženje so sredstva, ki so višja od osnovnega minimalnega dohodka v Republiki Sloveniji, kot je določen s predpisi s področja socialnega varstva (v nadaljnjem besedilu: osnovni znesek minimalnega dohodka). Za dohodke, prejemke in premoženje se upoštevajo dohodki, prejemki in premoženje, kot so določeni v 36. členu tega zakona.

(6) Osebi z začasno zaščito se v skladu z možnostmi lahko zagotovi prehrana, ki ne krši njenega verskega prepričanja.

34. člen

(nastanitev mladoletnika brez spremstva)

(1) Urad nastani osebo z začasno zaščito, ki je mladoletnik brez spremstva, v institucijo, ki je zanjo primerna in kjer sta ji zagotovljeni ustrezna obravnava in oskrba, k odraslim sorodnikom ali osebi, ki je skrbela za mladoletno osebo po prihodu v Republiko Slovenijo. Pred nastanitvijo urad o ustreznosti nastanitve pridobi mnenje centra za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik

brez spremstva. Pri nastanitvi in oskrbi osebe z začasno zaščito, ki je mladoletnik brez spremstva, urad sodeluje z njenim skrbnikom.

(2) Če je potrebno varstvo koristi osebe z začasno zaščito, ki je mladoletnik brez spremstva, se izvedejo postopki o ukrepih za varstvo koristi otroka v skladu z družinskim zakonikom.

(3) Pri nastanitvi osebe z začasno zaščito, ki je mladoletnik brez spremstva, se upošteva njeno mnenje v skladu z njeno starostjo in stopnjo njenega duševnega razvoja.

(4) Bratje in sestre se praviloma ne ločijo, pri čemer se upošteva korist osebe z začasno zaščito, ki je mladoletnik brez spremstva, zlasti pa njena starost in stopnja njenega duševnega razvoja. Spremembe prebivališča osebe z začasno zaščito, ki je mladoletnik brez spremstva, se omejijo na najmanjši možni obseg.

(5) Način zagotavljanja ustrezne nastanitve, oskrbe in obravnave osebe z začasno zaščito, ki je mladoletnik brez spremstva, podrobneje določi vlada.

35. člen

(nastanitev v institucionalno varstvo)

(1) Oseba z začasno zaščito se v institucionalno varstvo namešča pod enakimi pogoji in po enakih postopkih kot državljani Republike Slovenije.

(2) Če osebe z začasno zaščito ni mogoče nastaniti v institucionalno varstvo, lahko urad za zagotavljanje ustrezne nege in oskrbe izbere primernega zunanjega izvajalca.

(3) Stroške nastanitve v institucionalno varstvo oziroma drugega primernega zunanjega izvajalca iz tega člena krije urad.

36. člen

(denarna pomoč)

(1) Oseba z začasno zaščito, ki prebiva v Republiki Sloveniji in ni nastanjena v nastanitvenem centru ali drugi nastanitveni kapaciteti iz 32. člena tega zakona, kjer ji je zagotovljena prehrana, ter je brez zadostnih dohodkov, prejemkov ali premoženja oziroma ji preživljanja ne zagotavljajo zavezanci, je upravičena do mesečne denarne pomoči v skladu s tem zakonom.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek, denarna pomoč ne pripada polnoletni osebi, ki ni prijavljena v evidenci brezposelnih oseb pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, čeprav bi se lahko v skladu z zakonom, ki ureja trg dela, štela za brezposelno osebo.

(3) Dohodki in prejemki iz prvega odstavka tega člena so dohodki in prejemki iz 37. člena tega zakona.

(4) Za premoženje iz prvega odstavka tega člena se upošteva premoženje, kot ga določa zakon, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev. Ne glede na prejšnji stavek se kot premoženje ne upošteva nepremično premoženje, ki ga ima oseba v izvorni državi.

(5) Pri ugotavljanju upravičenosti do denarne pomoči v skladu s tem zakonom se upoštevajo osnovni znesek minimalnega dohodka ter dohodki, prejemki in premoženje v skladu s tem zakonom.

(6) Denarna pomoč za zasebno nastanitev, prejeta v skladu s tem zakonom, se ne upošteva pri ugotavljanju dohodkov in prejemkov v skladu s tem členom.

41. člen

(višina denarne pomoči za zasebno nastanitev)

(1) Višina denarne pomoči za zasebno nastanitev za vlagatelja in posameznega družinskega člana vlagatelja se določi glede na število oseb, ki se skupaj zasebno nastanijo. Določi se v odstotku od osnovnega zneska minimalnega dohodka, veljavnega na dan vložitve vloge za denarno pomoč za zasebno nastanitev, in sicer:

Število oseb	Odstotek osnovnega zneska minimalnega dohodka
1	100 %
2	130 %
3	160 %
4	190 %
5	210 %
6	230 %
7 ali več	250 %

(2) Če je pogodbeni vsota najemnine in stroškov, povezanih z najemom nepremičnine, nižja od višine denarne pomoči za zasebno nastanitev iz prejšnjega odstavka, se osebi z začasno zaščito določi denarna pomoč za zasebno nastanitev v pogodbeni vsoti najemnine in stroškov.

(3) Če oseba z začasno zaščito prebiva brezplačno na zasebnem naslovu na podlagi dogovora o uporabi nepremičnine, se ji določi denarna pomoč za zasebno nastanitev v višini stroškov, povezanih z uporabo nepremičnine, vendar največ v višini iz prvega odstavka tega člena.

(4) Stroški, povezani z najemom oziroma uporabo nepremičnine, so obratovalni stroški, ki jih mora oseba z začasno zaščito kot najemnik plačevati v skladu s predpisi o stanovanjskih najemnih razmerjih in najemno pogodbo oziroma uporabnik v skladu z dogovorom o uporabi nepremičnine.

(5) Višina stroškov iz prejšnjega odstavka se določi kot povprečje stroškov v zadnjih treh mesecih pred mesecem vložitve vloge za denarno pomoč za zasebno nastanitev.

(6) Vlagatelj vloge za denarno pomoč za zasebno nastanitev je prva odrasla oseba v družini. Za prvo odraslo osebo se šteje oseba iz tretjega odstavka 39. člena tega zakona.

(7) Denarna pomoč za zasebno nastanitev se dodeli kot ena denarna pomoč za zasebno nastanitev za vso družino.

(8) Sprememba višine osnovnega zneska minimalnega dohodka v času veljavnosti že izdane odločbe ne vpliva na višino odmere denarne pomoči za zasebno nastanitev.

(9) Znesek denarne pomoči za zasebno nastanitev, določen v skladu s tem členom, se za vlagatelja in posameznega družinskega člana vlagatelja po dveh letih od priznanja statusa začasne zaščite v Republiki Sloveniji zmanjša za 15 %.

42. člen

(uveljavljanje pravice do denarne pomoči in denarne pomoči za zasebno nastanitev)

(1) Postopek za dodelitev denarne pomoči in denarne pomoči za zasebno nastanitev se začne na zahtevo osebe z začasno zaščito z vlogo, ki se vloži pri uradu.

(2) Če ima oseba z začasno zaščito veljavno odločbo o denarni pomoči oziroma denarni pomoči za zasebno nastanitev, lahko novo vlogo vloži najprej 30 dni pred iztekom veljavnosti odločbe o denarni pomoči oziroma denarni pomoči za zasebno nastanitev.

(3) O pravici do denarne pomoči in denarne pomoči za zasebno nastanitev odloča urad.

(4) Denarna pomoč in denarna pomoč za zasebno nastanitev se osebi z začasno zaščito dodeli od dneva vložitve vloge, če jo na ta dan že prejema, pa od naslednjega dne po poteku obdobja, za katero je bila pomoč že dodeljena.

(5) Denarna pomoč se dodeli za šest mesecev, razen prva denarna pomoč, ki se dodeli od dneva vložitve vloge do vključno zadnjega dneva šestega meseca, ki sledi mesecu vložitve vloge. Ne glede na prejšnji stavek se denarna pomoč dodeli za čas trajanja začasne zaščite, če je ta krajši od šestih mesecev.

(6) Denarna pomoč za zasebno nastanitev se dodeli za čas trajanja najemne pogodbe ali dogovora o uporabi nepremičnine, vendar največ za šest mesecev, razen prva denarna pomoč za zasebno nastanitev, ki se dodeli od dneva vložitve vloge do vključno zadnjega dne šestega meseca, ki sledi mesecu vložitve vloge. Ne glede na prejšnji stavek se denarna pomoč za zasebno nastanitev dodeli za čas trajanja začasne zaščite, če je ta krajši od šestih mesecev.

(7) Urad lahko v ugotovitvenem postopku povabi osebo z začasno zaščito na razjasnitev dejstev, ki so pomembna za odločitev o vlogi iz prvega odstavka tega člena. Če se oseba z začasno zaščito ne odzove temu vabilu urad osebo ponovno povabi na razjasnitev dejstev. Če se oseba z začasno zaščito ne odzove vabilu in ne opraviči svoje odsotnosti, se šteje, da umika vlogo iz prvega odstavka tega člena. Urad opozori osebo z začasno zaščito v vabilih na zakonite posledice neopravičenega izostanka.

(8) Odločba, s katero se odloči o pravici do denarne pomoči in denarne pomoči za zasebno nastanitev, se vroči osebi z začasno zaščito osebno po pošti. Če oseba z začasno zaščito pošiljke ne prevzame v osmih dneh od prejema obvestila o dospeli pošiljki, se pošiljka vrne uradu. Urad v tem primeru osebo z začasno zaščito povabi na osebno vročitev odločbe pri uradu. Če se vabilu ne odzove in za to nima opravičljivega razloga, se šteje, da je oseba z začasno zaščito umaknila vlogo iz prvega odstavka tega člena, o čemer urad osebo z začasno zaščito opozori v vabilu.

(9) Denarno pomoč in denarno pomoč za zasebno nastanitev izplačuje urad.

(10) Denarno pomoč in denarno pomoč za zasebno nastanitev izplačuje urad mesečno na plačilni račun osebe z začasno zaščito. Denarno pomoč za zasebno nastanitev se lahko s soglasjem osebe z začasno

zaščito in soglasjem najemodajalca nepremičnine oziroma osebe, ki je sklenila dogovor o uporabi nepremičnine, nakaže tudi na plačilni račun najemodajalca oziroma osebe, ki je sklenila dogovor o uporabi nepremičnine. Če oseba z začasno zaščito ne more odpreti plačilnega računa, se denarna pomoč in denarna pomoč za zasebno nastanitev lahko izplačata v gotovini v prostorih, ki jih določi urad.

43. člen

(spremembe, ki vplivajo na odmero denarne pomoči in denarne pomoči za zasebno nastanitev)

(1) Oseba z začasno zaščito, ki ima veljavno odločbo o dodeljeni denarni pomoči ali denarni pomoči za zasebno nastanitev, mora najpozneje v osmih dneh od dneva, ko je zanje izvedela, uradu sporočiti vse spremembe, ki lahko vplivajo na odmero denarne pomoči in denarne pomoči za zasebno nastanitev.

(2) Spremembe iz prejšnjega odstavka so zlasti:

1. pridobitev ali izguba dohodkov, prejemkov in premoženja;
2. sprememba števila družinskih članov;
3. sprememba prebivališča;
4. preselitev zaradi šolanja;
5. zaposlitev ali izguba zaposlitve;
6. odprtje ali sprememba plačilnega računa;
7. sprememba prejemnika nakazila denarne pomoči in denarne pomoči za zasebno nastanitev;
8. sklenitev nove najemne pogodbe oziroma dogovora o uporabi nepremičnine;
9. sprememba višine najemnine in stroškov;
10. odsotnost iz Republike Slovenije za več kot en mesec.

(3) Na podlagi sprememb, ki jih oseba z začasno zaščito sporoči na podlagi prvega odstavka tega člena ali jih urad ugotovi po uradni dolžnosti in ki vplivajo na upravičenost ali višino denarne pomoči ali denarne pomoči za zasebno nastanitev, urad izda odločbo, s katero razveljavi veljavno odločbo o dodeljeni denarni pomoči oziroma denarni pomoči za zasebno nastanitev in ugotovi prenehanje upravičenosti ali določi drugo višino ali drugo obdobje prejemanja denarne pomoči oziroma denarne pomoči za zasebno nastanitev. Če je oseba z začasno zaščito še naprej upravičena do prejemanja denarne pomoči oziroma denarne pomoči za zasebno nastanitev, urad na podlagi ugotovljene spremembe na novo odloči o pravici do denarne pomoči oziroma denarne pomoči za zasebno nastanitev za obdobje od prvega dneva meseca, ki sledi mesecu obvestila o spremembi oziroma ugotovitvi spremembe po uradni dolžnosti, do izteka do tedaj veljavne odločbe. Če gre za spremembo, zaradi katere je treba določiti krajše obdobje prejemanja ali nižjo višino sredstev, urad ne glede na prejšnji stavek odloči za obdobje od prvega dneva meseca, ki sledi mesecu nastopa spremembe, do izteka do tedaj veljavne odločbe. Če gre za spremembo, zaradi katere je treba določiti prenehanje upravičenosti, urad o tem odloči s prvim dnem meseca, ki sledi mesecu nastopa spremembe.

(4) Ne glede na prejšnji odstavek urad v primeru iz 10. točke drugega odstavka tega člena odloči o prenehanju upravičenosti in takoj ustavi izplačilo denarne pomoči in denarne pomoči za zasebno nastanitev.

(5) V skladu s prejšnjim odstavkom ravna urad tudi v primeru, kadar se oseba z začasno zaščito preseli v nastanitveni center, v drugo nastanitveno kapaciteto iz 32. člena tega zakona, kjer je osebi z začasno zaščito zagotovljena prehrana, ali ji je prebivanje zagotovljeno drugače.

(6) Z dnem prenehanja pravice do denarne pomoči preneha tudi pravica do denarne pomoči za zasebno nastanitev.

(7) Zaradi ugotavljanja odsotnosti iz Republike Slovenije iz 10. točke drugega odstavka tega člena lahko urad preverja dejstva in okoliščine, povezane z dejanskim prebivanjem oseb z začasno zaščito v Republiki Sloveniji, kar vključuje tudi preverjanje, ali te osebe dejansko prebivajo na naslovu začasnega prebivališča v Republiki Sloveniji.

(8) Urad lahko za namen preverjanja dejstev iz drugega odstavka tega člena povabi osebo z začasno zaščito na razjasnitev dejstev. Če se oseba z začasno zaščito temu vabilu ne odzove, urad osebo ponovno povabi na razjasnitev dejstev. Če se oseba z začasno zaščito ne odzove vabilu in ne opraviči svoje odsotnosti, se šteje, da je odsotna iz Republike Slovenije več kot en mesec. Urad opozori osebo z začasno zaščito v vabilih na zakonite posledice neopravičenega izostanka.

45. člen

(zdravstveno varstvo)

(1) Osebe z začasno zaščito imajo pravico do nujnega zdravljenja, ki obsega:

1. nujno medicinsko pomoč in nujni reševalni prevoz ter pravico do nujne zobozdravstvene pomoči;

2. nujno zdravljenje in neodložljive zdravstvene storitve po odločitvi lečečega zdravnika, ki obsega:

a) takojšnje zdravljenje po nudenju nujne medicinske pomoči, če je to potrebno;

b) zdravljenje močnejših krvavitev in oskrbo ran;

c) preprečitev nenadnih in usodnih poslabšanj zdravstvenega stanja, ki bi lahko povzročila trajne okvare posameznih organov ali njihovih funkcij;

č) storitve pri kroničnih boleznih in stanjih, katerih opustitev bi neposredno in v krajšem času povzročila invalidnost, druge trajne okvare zdravja ali smrt;

d) zdravljenje zvinov in zlomov ter poškodb, ki zahtevajo specialistično obravnavo;

e) zdravljenje oziroma preprečevanje zastrupitev;

f) storitve za preprečevanje širjenja infekcij, ki bi utegnile povzročiti septično stanje;

g) zdravljenje bolezni, za katere je z zakonom predpisano obvezno zdravljenje, ali storitve, ki so z zakonom opredeljene kot obvezne;

h) oskrbo poškodb zob in ustne votline ter vnetnih stanj v ustni votlini, če ta stanja lahko ogrozijo življenje ali pa opustitev njihove oskrbe lahko bistveno poslabša izid zdravljenja;

i) oskrbo hude stalne bolečine v ustni votlini, neodzivne na analgetike;

3. zdravila, predpisana na recept s pozitivne liste, in pripomočke, kot jih določajo pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja, potrebne za zdravljenje stanj iz prejšnje točke, ter nujni prevoz z reševalnimi in drugimi vozili v primerih iz prejšnje točke;

4. cepljenje, ki je obvezno po programu cepljenja, in zaščito z zdravili, ki določa obvezna in priporočljiva cepljenja za različne skupine prebivalcev;

5. zdravstveno varstvo žensk, ki obsega:

a) kontracepcijska sredstva;

b) prekinitev nosečnosti;

c) zdravstveno oskrbo v nosečnosti in ob porodu;

6. obvezne zdravstvene preglede pred vključitvijo v izobraževanje in v času izobraževanja v osnovni oziroma srednji šoli, enako, kot to velja za državljane Republike Slovenije.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek lahko zdravstvena komisija, ki jo imenuje minister, pristojen za zdravje, v utemeljenih primerih odobri večji obseg zdravstvenega varstva za posamezno osebo z začasno zaščito ali za skupino.

(3) Osebe z začasno zaščito, ki so mladoletne, so upravičene do zdravstvenega varstva v enakem obsegu kot otroci, ki so obvezno zdravstveno zavarovani kot družinski člani. V enakem obsegu so do zdravstvenega varstva upravičeni tudi šolajoči se prosilci po 18. letu starosti, in sicer do konca šolanja, vendar najdlje do dopolnjenega 26. leta starosti.

(4) Stroške zdravljenja na podlagi tega člena krije urad.

50. člen

(žepnina)

(1) Osebi z začasno zaščito, ki je nastanjena v nastanitvenem centru ali v drugi nastanitveni kapaciteti iz 32. člena tega zakona, kjer je zagotovljena prehrana, in izjavi, da je brez dohodkov, prejemkov in premoženja oziroma ji preživljanja ne zagotavljajo zavezanci, urad dodeli žepnino in ji o tem izda potrdilo.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek žepnina ne pripada osebi, ki ni prijavljena v evidenci brezposelnih oseb pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, čeprav bi se lahko v skladu z zakonom, ki ureja trg dela, štela za brezposelno osebo.

(3) Višina mesečne žepnine znaša 30 % osnovnega zneska minimalnega dohodka, za ženske nad 63 let in moške nad 65 let pa 55 % osnovnega zneska minimalnega dohodka. Višina mesečne žepnine se osebi z začasno zaščito po dveh letih od priznanja statusa začasne zaščite zmanjša za polovico zneska iz prejšnjega stavka. Znesek žepnine se zaokroži na celo število. Žepnino mesečno izplačuje urad.

(4) Kadar oseba z začasno zaščito sporoči spremembo ali urad po uradni dolžnosti ugotovi spremembo glede dohodkov, prejemkov, premoženja ali zavezancev, se sprememba upošteva v mesecu, ki sledi mesecu nastanka spremembe. Osebi z začasno zaščito, ki prejema žepnino in za katero se ugotovi, da ne izpolnjuje pogojev iz prvega odstavka tega člena, urad ustavi izplačevanje žepnine. O ustavitvi izplačevanja

žepnine odloči pooblaščen uradna oseba urada, ki v odločbi navede razloge za neizpolnjevanje pogojev iz prvega odstavka tega člena. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od njene vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve.

(5) Če se ugotovi, da je oseba z začasno zaščito neupravičeno prejemala žepnino, urad izda odločbo o vračilu neupravičeno prejete žepnine. Oseba z začasno zaščito mora neupravičeno prejeto žepnino vrniti v 30 dneh od vročitve odločbe. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od njene vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve.

54. člen

(pomoč pri uveljavljanju pravic in vključevanju v družbo)

(1) Urad zagotavlja pomoč pri uveljavljanju pravic, ki jih imajo osebe z začasno zaščito v skladu s tem zakonom.

(2) Oseba z začasno zaščito je upravičena do enkratne brezplačne udeležbe v programu učenja slovenskega jezika in spoznavanja slovenske družbe in do enkratnega brezplačnega preizkusa znanja slovenskega jezika v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

(3) Kadar je za pomoč pri uveljavljanju pravic, ki jih ima oseba z začasno zaščito v skladu s tem zakonom, potreben tolmač, ga v prvem letu po priznanju statusa začasne zaščite zagotovi organ, ki je v skladu s tem zakonom pristojen za uveljavljanje posamezne pravice. Gluha oseba z začasno zaščito ima pravico do tolmača za znakovni jezik. Za postopek uveljavljanja pravice do tolmača za znakovni jezik se uporablja zakon, ki ureja slovenski znakovni jezik.

60. člen

(prijava začasnega prebivališča)

(1) Oseba z začasno zaščito prijavi začasno prebivališče v skladu z zakonom, ki ureja prijavo prebivališča, pri čemer se lahko začasno prebivališče prijavi ne glede na to, da del stavbe, na katero se prijavlja začasno prebivališče, ni stanovanjski del stavbe oziroma ni namenjen nastanitvi, ali stanovanjski del stavbe oziroma del stavbe, namenjen nastanitvi, ne dosega površinskih standardov, določenih za prijavo prebivališča.

(2) Ob podalšanju začasne zaščite se osebam z začasno zaščito v registru stalnega prebivalstva po uradni dolžnosti podaljša prijavljeno začasno prebivališče do datuma podaljšanja začasne zaščite v Republiki Sloveniji.

VIII. POGLAVJE SODELOVANJE

63. člen

(zbirke osebnih podatkov)

(1) Za opravljanje nalog, določenih s tem zakonom, se vodijo evidence o:

1. prosilcih;
2. osebah z začasno zaščito;

3. pravicah prosilcev in oseb z začasno zaščito;
4. listinah, izdanih na podlagi tega zakona;
5. osebah, ki uživajo začasno zaščito v drugi državi članici Evropske unije;
6. izmenjanih podatkih iz tretjega odstavka 70. člena tega zakona.

(2) Evidence iz prejšnjega odstavka se vodijo v elektronski obliki v informacijskih sistemih, ki jih upravlja ministrstvo, in zagotavljajo vodenje dnevnika obdelave v skladu s prepisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

66. člen

(evidenca o pravicah prosilcev in oseb z začasno zaščito)

(1) Iz evidence o prosilcih in evidence o osebah z začasno zaščito se z namenom odločanja o pravicah in dolžnostih prosilcev in oseb z začasno zaščito v skladu s V. in VI. poglavjem tega zakona v evidenco o pravicah prosilcev in oseb z začasno zaščito prevzamejo podatki o osebnem imenu, datumu rojstva, kraju rojstva, spolu in državljanstvu prosilca oziroma osebe z začasno zaščito.

(2) Evidenca o pravicah in dolžnostih prosilcev in oseb z začasno zaščito poleg podatkov iz prejšnjega odstavka vsebuje tudi podatke o:

1. nastanitvi prosilca in osebe z začasno zaščito;
2. kršitvah hišnega reda v nastanitvenem centru ali drugi nastanitveni kapaciteti iz 32. člena tega zakona in izrečenih ukrepih zoper prosilca in osebo z začasno zaščito;
3. zdravstvenem in psiho-socialnem stanju prosilca;
4. posebni prehrani prosilca in osebe z začasno zaščito;
5. maternem jeziku oziroma jeziku, ki ga prosilec in oseba z začasno zaščito razumeta;
6. vključevanju prosilca v sistem šolanja in izobraževanja ter vključevanju osebe z začasno zaščito v predšolsko vzgojo in sistem šolanja ter izobraževanja;
7. materialni oskrbi prosilca in zagotovitvi prehrane osebe z začasno zaščito;
8. vlogah in odločitvah o denarni pomoči in denarni pomoči za zasebno nastanitev ter izplačilu denarne pomoči in denarne pomoči za zasebno nastanitev ter izplačilu žepnine osebi z začasno zaščito;
9. zaposlitvi, dohodkih in prejemkih ter premoženju osebe z začasno zaščito;
10. številki plačilnega računa in davčni številki osebe z začasno zaščito v Republiki Sloveniji in v tujini ter o najemni pogodbi oziroma pogodbi o uporabi nepremične, številki plačilnega računa in davčni številki lastnika stanovanja;
11. vključitvi osebe z začasno zaščito v tečaj učenja slovenskega jezika in spoznavanja slovenske družbe;
12. podaljšanju prebivališča osebe z začasno zaščito iz zdravstvenih razlogov in zaradi šolanja v skladu s 23. členom tega zakona;

13. vključitvi osebe z začasno zaščito v ukrepe prostovoljnega vračanja.

(3) Podatke iz tega člena obdeluje urad z namenom odločanja o pravicah in dolžnostih prosilcev v skladu s V. poglavjem tega zakona in oseb z začasno zaščito v skladu s VI. poglavjem tega zakona.

V. PREDLOG ZA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA PO NUJNEM ALI SKRAJŠANEM POSTOPKU

Predlog zakona se ne obravnava po nujnem oziroma skrajšanem postopku

VI. PRILOGE

- Predlog Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o načinu uveljavljanja in zagotavljanja pravic prosilcem za začasno zaščito in osebam z začasno zaščito (uredbaP.docx)